

IDENTITA

Salesiánské rodiny Dona Boska

(CHARTA IDENTITY)

ZKRATKY

AA	<i>Apostolicam actuositatem</i> : dekret II. vatikánského koncilu o apoštolátu laiků.
AG	<i>Ad gentes</i> : dekret II. vatikánského koncilu o misijní činnosti církve.
CD	<i>Christus Dominus</i> : dekret II. vatikánského koncilu o pastýřské službě biskupů.
GR	Zápis z jednání generální rady SDB
ZGK	Zápis z jednání Zvláštní generální kapituly SDB (1971-1972).
ChL	<i>Christifideles laici</i> : apoštolská exhortace Jana Pavla II. o poslání laiků v církvi (1988).
Stan	Stanovy (+ zkratka označující skupinu Salesiánské rodiny).
DCE	<i>Deus caritas est</i> : encyklika Benedikta XVI. (2006).
DS	Sdružení <i>Damas Salesianas</i> : Salesiánské dámy.
FMA	Dcery Panny Marie Pomocnice.
SR	Salesiánská rodina.
GS	<i>Gaudium et spes</i> : pastorální konstituce II. vatikánského koncilu o církvi v současném světě.
LG	<i>Lumen Gentium</i> : dogmatická konstituce II. vatikánského koncilu o církvi.
MB	<i>Memorie Biografiche di Don Giovanni Bosco</i> : životopisné vzpomínky Dona Boska, G. B. Lemoyne.
MD	<i>Mulieris dignitatem</i> : apoštolský list Jana Pavla II. o důstojnosti a povolání ženy (1988).
NAe	<i>Nostra aetate</i> : deklarace II. vatikánského koncilu o poměru církve k nekřesťanským náboženstvím.
PC	<i>Perfectae caritatis</i> : dekret II. vatikánského koncilu o zasvěceném životě.
PO	<i>Presbyterorum ordinis</i> : dekret II. vatikánského koncilu o kněžské službě.
PAŽ	<i>Plán apoštolského života Salesiánů spolupracovníků</i> (2007).
SCG	<i>Suore della carità di Gesù</i> : Sestry Milosrdné lásky Ježíšovy.
SDB	Salesiáni Dona Boska.
SPVA	<i>Statut Plánu apoštolského života Salesiánů spolupracovníků</i> (2007).
SRS	<i>Sollicitudo rei socialis</i> : encyklika Jana Pavla II. o starosti církve o sociální otázky (1987).
VC	<i>Vita consecrata</i> : apoštolská exhortace Jana Pavla II. o zasvěceném životě (1996).

ÚVOD

Hlavním zodpovědným

za skupiny Salesiánské rodiny

Drazí bratři a sestry,

jsme na počátku tříleté přípravy na *Dvousté výročí narození Dona Boska*, které různými způsoby zasahuje všechny skupiny Salesiánské rodiny a celé salesiánské hnutí. Toto období příprav a oslav, které začalo 16. srpna 2011 a vyvrcholí 16. srpna 2015, je „časem milosti a obnovy“; Duch svatý nám ho nabízí jako příležitost k hlubšímu poznání charismatu Dona Boska a k jeho napodobování v našem osobním životě i v životě našich společenství. Také tato *Charta identity*, kterou vám nyní představuji, bude pro nás podnětem a směrnicí na této cestě.

31. ledna 1995, na svátek sv. Jana Boska, nám jeho sedmý nástupce Don Egidio Viganò daroval Chartu společenství Salesiánské rodiny. V úvodu píše, že tento dokument stanovuje „základní prvky, které vytvářejí jednotu v duchu Dona Boska. Chtěli jsme začít od duše rodiny. Smysl pro příslušnost k ní se více než vnějšími pravidly živí vitalitou společného ducha, který sbližuje všechny členy různých skupin.“ Toto zamyšlení se nad salesiánským duchem, které první Charta nabízí, nám pomáhá chápat, že jsme jedna duchovní rodina a že se právě na tomto duchu zakládají naše vzájemné vztahy.

25. listopadu 2000, v den výročí smrti ctihodné Matky Markéty, nám osmý nástupce Dona Boska Don Juan Edmundo Vecchi věnoval *Chartu poslání* Salesiánské rodiny. V úvodu Don Vecchi píše: tato Charta „hovoří podrobně o tom, na co jsou skupiny Salesiánské rodiny ve svém apoštolátu citlivé a na co jsou zaměřeny. Chartu můžeme právem nazvat inspirativním textem. Vyzývá každého člena naší Rodiny k salesiánskému apoštolátu [...]“. Touto druhou Chartou se ukazuje, že jsme jedna apoštolská rodina a že pracujeme s podobnými pastoračními cíli.

31. ledna 2012, na svátek sv. Jana Boska prvního roku příprav na dvousté výročí jeho narození, vám jako devátý nástupce Dona Boska předávám *Chartu identity* Salesiánské rodiny. Tento dokument je a zůstane naším styčným bodem na společné cestě Salesiánské rodiny a na specifických cestách jednotlivých skupin. První návrh byl vydán 24. května 2011, na slavnost Panny Marie Pomocnice. Ona sama, náš vzor a naše opora, nám dává do rukou tuto „pomoc“ pro rozvoj našeho charismatu. „Maria obnovuje Salesiánskou rodinu Dona Boska“, [\[1\]](#) píše Don Viganò ve svém prvním dopise jako hlavní představený. Ona pokračuje i dnes ve svém díle, osvětluje naši mysl a otvírá naše srdce pro nový růst našeho společného charismatu.

Charta identity zahrnuje myšlenky a zkušenosti, které uzrály od vydání předešlých textů o společenství a o poslání naší rodiny. Oba zmíněné dokumenty jsou v jádru obsaženy v tomto novém textu. V tomto novém dokumentu jsou totiž popsány charakteristické prvky Salesiánské rodiny čili ty body, které všechny skupiny sdílejí.

To, co je popsáno v tomto třetím dokumentu, *který zahrnuje a doplňuje oba předešlé*, souvisí s naším posláním, s naším duchem, vztahy, formací a modely výchovy a evangelizace. Jistě to má co do činění i s dějinami našeho díla, protože identita bez minulosti, bez kořenů, by neměla ani

budoucnost. Proto tento dokument zahrnuje také zkušenosti jednotlivých skupin naší Rodiny a ve zkratce nastiňuje rysy salesiánského ducha, které jsou společné nám všem.

Popis identity salesiánského charismatu naší rodiny, který je předkládán v tomto dokumentu, uzrál v dlouhém procesu přemýšlení a sblížování, zvláště na Světové radě SR. Hlubším poznáním společné identity a jejím vzájemným sdílením chceme dojít k posílení jednoty, pocitu sounáležitosti a významu naší rodiny. Slabá identita totiž způsobuje rozdrobení ideálů, zeslabení vztahů a bezvýznamnost činnosti. Proto se obracím na všechny skupiny s výzvou, aby posílily společnou identitu, aby z ní učinily dar pro celou církev.

Když budeme věřit v Salesiánskou rodinu, nalezneme nadšení, vnitřní zdroje a způsoby, jak jí pomáhat růst v její identitě. Pak může být naše rodina plná života a přitahovat nová povolání.

Tento úmysl svěřujeme Duchu svatému a Panně Marii Pomocnici, Donu Boskovi a všem našim světcům a blahoslaveným.

S láskou a vděčností,

don Pascual Chávez Villanueva

IX. nástupce Dona Boska.

V Římě, 31. ledna 2012 na svátek sv. Jana Boska

první kapitola

SALESIÁNSKÁ RODINA V CÍRKVI

Čl. 1. Charismatická a duchovní zkušenost zakladatele

S pokornou a radostnou vděčností uznáváme, že Don Bosco, z Božího vnuknutí a s mateřskou pomocí Panny Marie, započal v církvi jedinečné dílo evangelního života.

Duch svatý v něm utvořil srdce plné velké lásky k Bohu a k bližním, zvláště k malým a chudým, a tím z něj učinil otce a učitele spousty mladých a zároveň zakladatele široké duchovní a apoštolské rodiny.

Pastorační láska, která nachází svůj zdroj a vzor v postavě Dobrého pastýře, byla pro Dona Boska neustálou inspirací ve výchovném a evangelizačním díle a dávala směr jeho životu, modlitbě i misionářskému poslání. Svým mottem *Da mihi animas cetera tolle* chtěl vyjádřit svou touhu po Bohu a po mládeži, ochotný přinášet jakékoli oběti pro uskutečnění svého povolání, které mu bylo zjeveno ve snu v devíti letech.

Aby vyšel vstříc očekáváním mladých lidí a lidových vrstev své doby, otevřel v roce 1841 oratoř jako velkou rodinu mladých a založil *Zbožnou Společnost sv. Františka Saleského* jako živou součást církve, která nachází střed své jednoty ve Svatém otci.

Setkání s *Marií Dominikou Mazzarellovou* v roce 1864 ho přimělo, aby rozšířil výchovné horizonty také na dívky; proto společně s ní v roce 1872 založil *Institut Dcer Panny Marie Pomocnice*, který se věnuje výchovnému dílu ve stejném duchu, ale v dívčím stylu světice z Mornese.

Don Bosco měl dobré vztahy také s *mnohými věřícími*, muži i ženami, kteří různými způsoby usilovali o dobro mládeže a podporovali víru mezi lidovými vrstvami: s nimi zažil sílu a účinnost jednotné spolupráce. Tak vzniklo *Sdružení salesiánských spolupracovníků* (dnes „salesiánů spolupracovníků“), kteří uskutečňují svůj apoštolát pro spásu mládeže a lidových vrstev ve vlastních rodinách, v křesťanských společenstvích a ve společnosti, animováni stejným duchem valdické oratoře.

Don Bosco věnoval založení těchto prvních tří skupin velké úsilí, mnoho času a energie. Ačkoli si byl vědom toho, že každá skupina má odlišné pole působnosti, byl stále přesvědčen o tom, že apoštolská síla celé rodiny spočívá ve společných cílech, společném duchu a jednotném výchovném stylu. Znakem a důkazem této jednoty byly právní vazby FMA a ASC se salesiánskou kongregací a zvláště s hlavním představeným.

Od Dona Boska pochází také *Sdružení ctitelů Panny Marie Pomocnice* (dnes Sdružení Panny Marie Pomocnice), které podporuje uctívání Nejsvětější svátosti a Panny Marie Pomocnice křesťanů. Kolem Dona Boska se začali scházet také *Bývalí žáci*.

Čl. 2. Růst rodiny

Jako „velký a charismatický člověk“ [2] a světec má Don Bosco jedinečné místo mezi všemi zakladateli různých řeholních a sekulárních institutů i apoštolských sdružení laiků v církvi. Je obdivuhodné, jak se počáteční semínko rozrostlo v košatý strom.

K prvním čtyřem skupinám, které založil, se během dvacátého století a začátkem nového tisíciletí přidaly mnohé další. Někteří duchovní synové našeho zakladatele se jím nechali inspirovat a nasměrovat k založení nových skupin na různých kontinentech a v různých společensko-kulturních situacích, často ve spolupráci s Dcerami Panny Marie Pomocnice a za podpory salesiánů spolupracovníků a přátel salesiánského díla.

Mnohé z těchto skupin byly oficiálně uznány jako součást Salesiánské rodiny. I když mají různá specifická povolání, v Donu Boskovi nacházejí společného „patriarchu“, cítí se být animováni jeho duchem, přizpůsobují ho svým vlastnostem a sdílejí společné poslání služby mládeži, chudým, trpícím a také národům, které ještě nebyly evangelizovány.

Jiné skupiny jsou na cestě k připojení se k této velké rodině, která je důležitým znamením neustálé vitality církve.

V uskutečňování obnovy, kterou podnítil II. vatikánský koncil, stále více roste vědomí, že patříme k jedné duchovní a apoštolské rodině; vykristalizovala role salesiánů jako animátorů a upevnila se neodmyslitelná vazba na hlavního představeného; posílily se vztahy mezi jednotlivými skupinami a tím se docílilo stále větší bratrské jednoty a stále přesvědčivějšího sdílení jak formačních nabídek, tak i misionářské činnosti.

Čl. 3. Institucionální struktura

Slovo *rodina* vyjadřuje vztah, který je přítomný mezi všemi skupinami, i když v různé míře. Není to jen blízkost nebo všeobecná sympatie, ale institucionální výraz pro vnitřní, charismatickou a duchovní jednotu; proto nám pomůže ujasnit si různé úrovně příslušnosti k Salesiánské rodině.

Tato příslušnost čerpá ze *společného ducha*, který je základem poslání inspirovaného Donem Boskem, s ohledem na *příslušné vlastnosti* jednotlivých skupin. To vyžaduje moudré rozlišování, které může vést k oficiálnímu uznání.

Proto jsou různé stupně příslušnosti. Tím prvním je příslušnost salesiánů, salesiánek, spolupracovníků a členů Sdružení Panny Marie Pomocnice: to jsou první čtyři skupiny založené přímo Donem Boskem a přímí dědici jeho díla. Na ně by se měly obracet všechny ostatní skupiny, pokud jde o salesiánského ducha, pole působnosti a způsob pedagogické či apoštolské činnosti.

Druhý typ příslušnosti se týká mnohých skupin zasvěceného života, jak řeholního tak sekulárního, a dále různých katolických sdružení, která vznikla tvůrčí silou některých následovníků Dona Boska. Tyto skupiny obohacují společné dědictví Salesiánské rodiny svým vlastním charismatickým a duchovním stylem.

Třetí stupeň nakonec tvoří *zvláštní rovina příslušnosti*. Tu lze připsat okruhu lidí, kteří jsou součástí širokého *salesiánského hnutí* a v Salesiánské rodině nacházejí své animační jádro. To jsou Přátelé Dona Boska, Salesiánské hnutí mládeže a obecněji i salesiánský voluntariát a velké množství

vychovatelů a vychovatelek, katechetů a katechetek, dospělých různých profesí, sympatizujících politiků, spolupracovníků a spolupracovnic, kteří působí na pěti kontinentech, i když se třeba hlásí k odlišnému náboženskému vyznání nebo k odlišné kultuře.

Právní titul příslušnosti je udělen listem oficiálního schválení, kterým hlavní představený odpoví na předešlou žádost dané skupiny.

Čl. 4. Jednota a různorodost

Salesiánská rodina Dona Boska je charismatickou a duchovní rodinou tvořenou různými skupinami, které jsou oficiálně založeny a schváleny a které jsou navzájem propojeny duchovním příbuzenstvím a apoštolskou blízkostí.

Tato komunita si je vědoma své *různorodosti*. Je to: rozdíl mužského a ženského pohlaví; odlišnost specifických povolání; různé úřady ve službě Božímu lidu; různé formy života jako řeholníci a řeholnice, zasvěcení laici, křesťané žijící v celibátu nebo v manželství; vlastní plán salesiánského života určený danou skupinou a specifikovaný v příslušných stanovách; různé sociální, kulturní, náboženské a církevní prostředí, ve kterém jednotlivé skupiny žijí a pracují.

Jednota těchto skupin je živena společným křesťanským zasvěcením, kterým jsou všichni ponořeni do tajemství Nejsvětější Trojice a do společenství církve; účastí na salesiánském poslání ve službě mladým a chudým a v šíření nového křesťanského humanismu; obnoveným občanstvím a globalizovanou solidaritou; sdílením ducha Dona Boska; výměnou duchovních darů v rámci Salesiánské rodiny; společným odkazem na Pannu Marii Pomocnici a na Dona Boska jako svatého zakladatele a Otce a zvláštním vztahem k hlavnímu představenému, který je nástupcem Dona Boska.

Čl. 5. Tajemství Nejsvětější Trojice pramenící ze společenství

Apoštolská rodina Dona Boska je především rodinou charismatickou. To znamená, že je darem Ducha svatého církvi za účelem jednoho poslání (srov. 1Kor 12,1.4-6); její nejpravdivější a nejhlubší kořeny nacházíme v tajemství Nejsvětější Trojice, v nekonečné lásce, která spojuje Otce, Syna a Ducha svatého. To je zdroj, vzor a cíl každé lidské rodiny.

Pokud je toto původem Salesiánské rodiny, její členové mají ve svém životě na prvním místě trojjediného Boha. To je jádrem salesiánské *mystiky*. [\[3\]](#)

Toto společenství s trojjediným Bohem je vhodně obsaženo v základacích listinách jednotlivých skupin.

Vztah s *Bohem Otcem* inspiruje a motivuje skupiny Salesiánské rodiny a jejich příslušníky k bratrskému a sesterskému přijetí, protože On nás všechny miluje a povolává ke spolupráci na rozsáhlém poli salesiánského díla; vyzývá nás, abychom překonávali všechny obavy, nedostatky a pochybnosti a abychom si dokázali vážit toho, co každý z nás může dát.

Vztah s *Ježíšem*, Otcovým apoštolem poslaným zvláště k těm nejmenším, chudým a trpícím, povzbuzuje každou skupinu k tomu, aby vyzdvihla nějakou jeho tvář: Ježíš jako dítě a dospívající;

Ježíšův skrytý život v Nazaretě; Ježíšova chudoba, čistota a poslušnost; postava milosrdného Samaritána; Ježíš Dobrý pastýř, který žehná dětem a shromažďuje kolem sebe učedníky a učednice; Kristus, který na kříži zjevuje svou milosrdnou, obětující se a darující se lásku; vzkříšený Pán, jako první z těch, kdo zesnuli (viz 1K 15,20). Salesiánská rodina tímto způsobem směřuje k oživení všech postojů a činů Pána Ježíše a rozlišuje jednotlivé služby ve prospěch těch, kterým se jednotlivé skupiny věnují.

Vztah s *Duchem svatým* souvisí s plodností naší Rodiny, protože je to právě Duch svatý, kdo dal našemu zakladateli Donu Boskovi duchovní potomky; specifické skupiny vznikly díky různým zakladatelům, kteří však byli vždy spojeni s naším otcem Donem Boskem. [4]

Duch svatý tedy všechny učí vážit si rozmanitosti povolání a velkého potenciálu různých křesťanských společenství, umět rozpoznat jeho přítomnost v duších lidí, i těch, kteří žijí mimo církve [5] a vytvářet moudré vztahy založené na dialogu a spolupráci se všemi lidmi dobré vůle.

Čl. 6. Ve společenství církve

Duch svatý uděluje věřícím různé dary „pro všeobecné dobro“ (1K 12,7) a každému dává jeho místo v životě církve, vzhledem k jejímu poslání pro spásu lidstva. [6]

On je zdrojem nádherné rozmanitosti skupin řeholníků a řeholnic, kteří účinně přispívají k poslání církve a obohacují ji různými dary. Tím ukazují mnohotvárnou moudrost Boha a představují tak známé vlastnosti samotné církve, která je jedna, svatá, všeobecná a apoštolská. [7]

Salesiánská rodina je společenství křesťanů a křesťanek, řeholníků a řeholnic, kteří se v jedinečnosti svého vlastního charismatu a svého specifického ducha nabízejí do služeb poslání církve, zvláště v rozsáhlém světě mládeže, lidových vrstev, chudých lidí a národů, které ještě nebyly evangelizovány (*apoštolství*).

Tím, že Salesiánská rodina žije v srdci církve a uskutečňuje své salesiánské poslání, vyzdvihuje rozdílné dary, integruje jednotlivá povolání v životě jediné duchovní a apoštolské rodiny, vyjadřuje společenství mezi různými úřady, které se všechny zaměřují na službu Božímu lidu (*katolictví*).

Svou přítomností v místních církvích přispívá k jejich vzájemné jednotě spolu s nástupcem sv. Petra. Tím zpřítomňuje úctu k papeži, kterou hlásal Don Bosco (*jednota*). V těchto církvích se účastní jejich apoštolské činnosti a je přínosem zvláště na poli pastorece mládeže a lidových vrstev; usiluje o shodu a spolupráci s jinými sdruženími a institucemi pro celkovou formaci člověka; pečuje o rozvoj povolání mezi mladými, vychovává je k víře a nasměrovává je k apoštolské práci v církvi a ve světě. K uskutečnění tohoto výchovného poslání různé skupiny využívají přínosu bývalých žáků a bývalých žákyň, i těch, kteří se hlásí k jiným náboženstvím nebo k jiným pohledům na svět (*katolictví*).

Rodina Dona Boska, tím, že rozvíjí typickou spiritualitu svého charismatického původu, obohacuje celé tělo církve zcela výjimečným vzorem křesťanského života [8] (*svatost*). Svědkem toho je početná řada duchovních synů a dcer Dona Boska, kteří již byli prohlášeni za svaté nebo jsou na cestě k blahorečení a svatořečení.

Čl. 7. K novému křesťanskému humanismu

Apoštolská rodina Dona Boska se nezývá *salesiánská* podle svatého Františka Saleského, kterého si Don Bosco vybral jako svůj vzor a svého patrona, protože ve svém díle a ve svých spisech představoval takový křesťanský humanismus a způsob dobročinné lásky, které odpovídaly jeho nejhlubším úmyslům.

Je to humanismus, který nepřehlíží lidskou slabost, ale zakládá se na neochvějně důvěře v dobro každého člověka, protože Bůh každého člověka miluje a povolává ke křesťanské dokonalosti, v jakékoli formě života.

Tento humanismus je ustanovujícím prvkem charismatické a duchovní zkušenosti skupin založených Donem Boskem a jako vzácné dědictví si ho osvojily také ostatní skupiny připojené k jediné Salesiánské rodině.

Celá Salesiánská rodina tedy patří k tomuto velkému proudu a jedinečným způsobem přispívá církvi v oblasti výchovy a apoštolské činnosti.

Salesiánský humanismus spočíval u Dona Boska v ocenění všeho pozitivního, co je zakořeněné v životě lidí, v celém stvoření, v událostech dějin. To ho přimělo hledat autentické hodnoty ve světě, zvláště když tyto hodnoty byly pozitivně vnímány mladými lidmi; zapojit se do současné kultury a rozvoje společnosti a v ní podporovat dobro a nestěžovat si na zlo; moudře usilovat o spolupráci mnohých s přesvědčením, že v každém je třeba objevit, rozpoznat a docenit jeho dary; věřit v sílu výchovy, která podporuje růst mladého člověka a povzbuzuje ho k tomu, aby se stal čestným občanem a dobrým křesťanem; svěřovat se vždy a za všech okolností do rukou Boha, kterého vnímal a miloval jako Otce.

Založením skupin, které vytvářejí jeho rodinu, a dalšími apoštolskými iniciativami – jako například vysíláním misionářů – chtěl Don Bosco přispět k obnovení křesťanské společnosti v kontextu sekularizace 19. století nebo k jejímu zrození v zemích, které ještě nebyly evangelizovány.

Skupiny Salesiánské rodiny se – v duchu tvořivé věrnosti Donu Boskovi – snaží nabídnout dnešní společnosti své služby s ohledem na inovační směrnice II. vatikánského koncilu a následného papežského magistéria týkajícího se vztahů církve k ostatním náboženstvím a k současné společnosti, se zaměřením na mezináboženský dialog,^[9] na ochranu důstojnosti lidské bytosti a rodiny, na podporu spravedlnosti a míru,^[10] na dialog mezi odlišnými kulturami a na ochranu stvoření.

Čl. 8. Vzácný přínos ženy

Ke vzniku a obohacení zkušeností prvních skupin Salesiánské rodiny a těch, které je následovaly, přispěly významným a účinným způsobem mnohé ženy.

Je známo, že Donu Boskovi při vytváření preventivního systému a rodinného prostředí na Valdoku velmi pomohla Matka Markéta.

Nesmíme zapomenout ani na Marii Dominiku Mazzarellovou, která dokázala vytvořit ženské pojetí zkušenosti Dona Boska s konkrétní a originální tváří jak v duchovním tak ve výchovném a apoštolském životě, který je dědictvím Dcer Panny Marie Pomocnice.

První Volontarie Dona Boska vedené Donem Filipem Rinaldim vnesly do Salesiánské rodiny ženskou sekulární zasvěcenost: spojené navzájem duchovním poutem slibů čistoty, chudoby a poslušnosti byly povolány k uskutečňování salesiánského poslání v prostředí svých rodin a svého každodenního pracoviště.

Na počátku skoro všech nových společenství zasvěcených žen v Salesiánské rodině, která se zrodila během dvacátého století, nacházíme skupinu křesťanek, většinou ze skromných poměrů a věnujících se již různým apoštolským dílům, které v sobě živí ideál zasvěceného života a pod vedením salesiánského biskupa nebo kněze zakládají a rozvíjejí nová sdružení.

Správný postoj k ženám v posledních desetiletích dvacátého století na různých kontinentech ovlivnil skupiny Salesiánské rodiny, zvláště řeholní kongregace, ženské sekulární instituty a salesiánská laická sdružení, aby se zamýšlely nad doceněním ženského prvku v našem světě, v souladu s učením Jana Pavla II.[\[11\]](#)

Čl. 9. K novým formám solidarity

Dnešní fenomén globalizace zvýšil vzájemnou závislost mezi lidmi a mezi národy v ekonomické, kulturní, politické i náboženské oblasti; to přináší nesporné možnosti, ale také vážné nebezpečí, že se situace promění v novou formu nadvlády, která způsobí novou chudobu a stále větší marginalizaci; ale je tu i jiný způsob chápání globalizace, a tím je *solidarita* inspirovaná a vedená evangelními hodnotami.

„Není to jen neurčitý soucit nebo povrchní dojetí nad zlem, týkajícím se mnoha blízkých nebo vzdálených osob. Naopak, je to pevná a trvalá odhodlanost usilovat o obecné blaho neboli dobro všech a jednoho každého, protože všichni jsme zodpovědní za všechny.“ [\[12\]](#)

Skupiny Salesiánské rodiny se snaží uskutečňovat tuto solidaritu různými druhy výchovné a apoštolské činnosti.

1. *Výchova*, která je nejvyšší formou solidarity, pokud je realizována podle kritérií *salesiánské asistence*. Dnes bychom jí mohli říkat *etika bliženské lásky*, čili: osobní jednání, přátelské vztahy založené na důvěře, vnímavost k nejhlubším očekáváním mladých a chudých, hledání možných a účinných řešení, věrné doprovázení.
2. *Civilní, sociální a misijní dobrovolná služba*, dnes velmi rozšířená mezi mladými a dospělými, která pro někoho může být opravdovým povoláním, protože vyžaduje ochotu věnovat svou energii a svůj čas. Dobrovolná služba člověku přiblíží konkrétní problémy lidí, zavazuje k podpoře dobročinných iniciativ, pomáhá ve formaci k darování se a k službě.
3. *Práce v sociální oblasti a v politice*, kterou zastávají především sekulární skupiny podle kritérií vyjádřených v učení církve. V encyklice *Gaudium et spes* se říká: „Církev soudí, že si zaslouží chválu a uznání práce těch, kteří se ve službě lidem věnují veřejným zájmům a berou na sebe břemena spojená s takovým úkolem;“ [\[13\]](#) a v listě *Christifideles laici* se píše: „Mají-li laici křesťansky inspirovat časný řád v uvedeném smyslu služby člověku a společnosti, nemohou se vyhýbat účasti na politice, to jest na mnohostranných rozličných iniciativách na rovině hospodářské, sociální, zákonodárné, správní a kulturní, které slouží organické a systematické podpoře obecného blaha.“ [\[14\]](#)

Čl. 10. Výměna darů

Všechny skupiny se podílejí na dědictví salesiánského ducha a budují mezi sebou velmi hluboké vztahy, aby každá mohla vytvářet identitu Salesiánské rodiny, ale nikdy ne sama bez propojení s identitou ostatních.

Vstoupit do jedné z těchto skupin na základě povolání totiž znamená vstoupit do celé rodiny; je to jako svěřit se jedni druhým ve vzájemném vztahu.

Jedině pak různí členové umožní celé rodině prožívat plnost svých darů a hodnot, protože v různých skupinách jsou zdůrazněny jednotlivé duchovní aspekty, které jsou dědictvím všech, a proto nesmí chybět v žádném salesiánském srdci. Ve společenství rodiny jsou k dispozici všem.

To všechno se pak odrazí na plodech společného poslání, protože to umožňuje příhodnější a účinnější lidskou podporu a křesťanskou výchovu mládeže, chudých a nemocných lidí a národů, které ještě nebyly evangelizovány.

Relativně krátká historie Salesiánské rodiny svědčí o tom, že bez opravdového společenství by hrozilo nebezpečí postupného oslabování, a dokonce nevěrnosti záměrům Dona Boska. Všichni by měli pěstovat povědomí o tom, že jedni bez druhých by nebyli tím, kým jsou, a to by je mělo inspirovat ke společnému vystupování a ke konkrétním postojům.

Čl. 11. Doma s Marií

Již od dětství se Don Bosco obracel k Panně Marii jako ke své učitelce a matce, protože tak mu byla představena postavou ze snu v devíti letech.

Ve své první výchovné zkušenosti, když se Don Bosco zapojil do místní církve, svěřil své dílo Panně Marii Těšitelce; „chudí a ohrožení“ chlapci v ní nacházeli ochranu a povzbuzení.

Později, když spolu s církví prožíval ustanovení mariánského dogmatu, vzýval Pannu Marii Neposkvrněnou, kterou představoval jako vychovatelku k síle lásky a účinnou oporu v lidském a křesťanském růstu.

Nakonec, když v založení a v rozvíjení svého díla poznal, že „to všechno udělala Maria“, a to i mimořádnými zásahy, svěřil rodící se kongregaci Panně Marii nazývané Pomocnice křesťanů.

Když potom dostal od Panny Marie inspiraci k založení Dcer Panny Marie Pomocnice, přál si, aby byly „živým monumentem“ jeho vděčnosti Panně Marii [\[15\]](#). Jí svěřil i salesiánské spolupracovníky, aby je chránila a inspirovala je v jejich apoštolském úsilí. Založil také Sdružení ctitelů Panny Marie Pomocnice, které je spjata s turínským chrámem, jako znamení vděčnosti za mateřskou přítomnost Panny Marie v celém jeho díle.

Tento zvláštní vztah k Panně Marii hluboce poznamenal charismatickou a duchovní identitu různých skupin Salesiánské rodiny, které vznikly během dvacátého století. Některé z nich to dokonce zahrnuly do svého názvu, pod kterým jsou oficiálně uznané církví, jako například *Dcery Nejsvětějších Srdcí Ježíše a Marie*, *Sestry katechetky Panny Marie Neposkvrněné Pomocnice*,

Sestry služebnice *Neposkvrněného Srdce Mariina*, Sestry misionářky *Panny Marie Pomocnice křesťanů*, Dcery majestátu *Panny Marie Neposkvrněné*, Sestry *Panny Marie Pomocnice*.

Jestliže všechny skupiny Salesiánské rodiny uctívají Pannu Marii Pomocnici jako svou hlavní patronku, některé zdůrazňují její přítomnost různými jmény, aby tak podtrhli jednotlivé aspekty svého apoštolátu.

Panna Maria je považována nejen za Matku církve a Pomocnici křesťanů, ale také za matku celého lidstva. A proto spolupracovníci a spolupracovnice různých skupin Salesiánské rodiny, i když třeba patří k různým vyznáním, mají Pannu Marii v upřímné úctě.

A tak je opodstatněné prohlásit, že Salesiánská rodina je *rodinou mariánskou*.

Čl. 12. Ve vztahu s Donem Boskem

Don Bosco, jako průkopník opravdové školy apoštolské spirituality, je styčným bodem všech, kdo jsou dnes povoláni Duchem svatým k tomu, aby pokračovali v jeho díle v různých životních stavech a v různých formách závazku.

To znamená, že příslušnost k Salesiánské rodině se staví okolo toho, který je spojujícím středem všech. Zakladatelé těch skupin, které vznikly ve 20. století, jsou de facto duchovní synové Dona Boska, členové jeho kongregace. Jejich neustálou starostí bylo uskutečňovat rozsáhlé dílo v nových prostředích a s novými apoštolskými silami, do kterých vnesli ducha svého otce zakladatele. To, co spojuje odlišné skupiny a jejich členy do jedné rodiny, je jakési *duchovní příbuzenství* v Donu Boskovi, skrze Ducha svatého, který v církvi spojuje nositele různých poslání.

Je to příbuzenství vyjádřené v pastorační lásce Dona Boska. Apoštolské nadšení bylo jeho duchovní energií, která ho přiměla hledat duše a sloužit jen Bohu; láska naplnila jeho srdce, mysl i plány v úmyslu rozšířit a upevnit své dílo. Proto povolával kolem sebe různé osoby; koordinoval a sjednocoval jejich činnosti, jejich osobní dary a jejich odlišné životní stavy a služby.

Don Bosco nacházel zdroj takové síly ve svém nitru neustále otevřeném pro vztah s Bohem. Výchovná a apoštolská láska vyžaduje také od nás konkrétní a náročnou formu vnitřního života.

Čl. 13. Hlavní představený v Salesiánské rodině

Příslušnost k apoštolské rodině Dona Boska vychází ze společenství a je posilována skrze společenství. Společenství je odpovědí Duchu svatému, který nás vede k jednotě prostřednictvím konkrétních, i institucionálních projevů. Tím je zajištěn pevný vztah a účinná spolupráce.

Příslušnost k Salesiánské rodině proto potřebuje životodárné centrum, které by obnovovalo vazbu na Dona Boska, na společné poslání a stejného ducha.

Takovým centrem je podle Dona Boska hlavní představený. Jemu náleží trojí úřad: být nástupcem Dona Boska, společným otcem a středem jednoty celé rodiny. Má na starosti oficiálně přijímat podle stanovených kritérií nové skupiny, které o to požádají.

Kvůli tomuto poslání je jeho povinností poskytnout nezbytné směrnice k tomu, aby zaručil plodnost charismatu každé skupiny Salesiánské rodiny. Pomocí svého úřadu a vlastního příkladu vytváří jednotu a zajišťuje v rozmanitosti různých povolání věrnost salesiánskému duchu a koordinaci některých iniciativ. Tento úřad zastává s otcovskou láskou, která byla vlastní Donu Boskovi: je to postoj, který vyžaduje chápavost a dobrotu, pozornost k růstu každého jednotlivce, doprovázení ve věrnosti našemu duchu a snahu o plodnost salesiánských povolání ve všech jejich projevech, jak o tom píše Don Bosco: „Váš hlavní představený se bude starat o vás i o vaši spásu na věčnosti.“

druhá kapitola

POSLÁNÍ SALESIÁNSKÉ RODINY

Čl. 14. Charismatické poslání v církvi a pro církev

Poslání církve vychází ze svobodného záměru Boha Otce a skrze Ježíše Krista se uskutečňuje v síle Ducha svatého.^[16] Toto poslání je společné, svěřené celému Božímu lidu v síle křtu a biřmování. Zvláštní dary Ducha je ale umožňují uskutečňovat různými způsoby ve vztahu k různým cílovým skupinám.^[17]

Poslání Dona Boska a jeho duchovní rodiny je součástí společného křesťanského povolání k apoštolátu. Ale protože je odpovědí na duchovní dar, má *charismatický původ*: je to Duch Otce a vzkříšeného Pána, který poslal Dona Boska k mládeži a lidovým vrstvám a v průběhu dějin dál posílá jeho duchovní syny a dcery, aby pokračovali v jeho pastoračním a misionářském apoštolátu.

Toto zvláštní poslání je *zprostředkované*, přichází k nám skrze znamení doby.^[18] Potřeby, očekávání, duchovní touhy a požadavky mladých, zvláště těch chudých, a národů, které nebyly ještě evangelizovány, jsou pro nás znameními, skrze která Duch svatý *posílá* různé skupiny Salesiánské rodiny k uskutečňování jejich díla v měnících se dobách a v odlišných sociálních a kulturních kontextech.

Toto poslání, protože se uskutečňuje v církvi a pro církev, musí být schváleno a legalizováno autoritou církve. Tím je charismatické poslání začleněno do harmonického průběhu působení církve v různých rovinách.

Charismatické poslání pak nachází své *praktické uskutečnění* ve *vlastní legislativě* každé skupiny Salesiánské rodiny. Ve Společnosti sv. Františka Saleského, v Institutu Dcer Panny Marie Pomocnice a v dalších skupinách SR jsou to představení, kteří posílají. V některých případech je posílání *kolektivní*: to se děje například při volbě členů hlavní rady na kapitulním shromáždění.

V případě Volontarií Dona Boska a dalších sekulárních institutů, ale i salesiánů spolupracovníků, sdružení Damas salesianas a jiných laických skupin, není autorita, která by *posílala*. Jednotlivá osoba tedy musí věrně následovat směrnice vlastních stanov, které na základě zvláštního práva určují konkrétní vykonávání sekulárního salesiánského apoštolátu.

Čl. 15. Apoštolská rodina

Salesiánská rodina je *rodinou apoštolskou*. Skupiny, které ji tvoří, jsou odpovědné za společné poslání, i když v různé míře a v různých formách.^[19]

Když Don Bosco založil Společnost sv. Františka Saleského a Institut Dcer Panny Marie Pomocnice, neustanovil je jako kontemplativní, ale jako „apoštolské“ řeholní kongregace. Také všechny ostatní skupiny, které dnes patří do Salesiánské rodiny, mají podle úmyslu jejich zakladatelů – duchovních dcer a synů Dona Boska – jasné zaměření na apoštolát, a jsou tedy považovány za „apoštolské“. Některé z nich vznikly v misiích se specifickým cílem účastnit se evangelizačního díla v odlišných prostředích a kulturách. Patří mezi ně: Sestry Milosrdné lásky Ježíšovy, Sestry služebnice Neposkvrněného Srdce Mariina, Sestry misionářky Panny Marie Pomocnice křesťanů, Sestry katechetky Neposkvrněné Panny Marie Pomocnice, Dcery majestátu Panny Marie Neposkvrněné, Sestry hlasatelky Pána, Sestry Panny Marie Pomocnice.

Sdružení salesiánů spolupracovníků, Salesiánské dámy, Svědkové Vzkříšeného a Canção Nova (Nová píseň), jsou církevní sdružení apoštolského typu, založená se specifickým cílem uskutečňovat v širokém a rozvětveném světě poslání Dona Boska a příslušných zakladatelů, a to sekulárním způsobem.

Sekulární instituty Volontárií Dona Boska, Dcer Královny Panny Marie Neposkvrněné, Volontérů s Donem Boskem a Apoštolů mají všechny apoštolské poslání: jejich členové uskutečňují salesiánský apoštolát sekulárního typu v rodinách, na pracovišti, ve společenských vztazích, v občanské angažovanosti.

Jednotlivá osoba, která je součástí nějaké skupiny, je vzhledem ke svému vlastnímu povolání *vyslancem*, tedy člověkem, který byl povolán, aby se podílel na společném díle s ohledem na roli, která mu byla svěřena, na své schopnosti a na své možnosti.

Na základě stanov Salesiánů Dona Boska, Dcer Panny Marie Pomocnice a dalších řeholních institutů je naše poslání přijímáno a uskutečňováno především komunitou – ať už *provinciální* či *místní* – která je tedy prvotním subjektem poslání.

Čl. 16. Poslání k mládeži, k prostým vrstvám a do misí

Poslání Salesiánské rodiny je zaměřeno na mladé a dospělé, kteří jsou považováni za protagonisty a zároveň adresáty výchovy, s ohledem na jejich specifický sociální, kulturní, náboženský a církevní kontext, se zvláštním důrazem na naše specifická poslání. Těmito místy jsou pro nás tři oblasti: *svět mládeže, lidové vrstvy a misie*. Tyto tři rozměry našeho díla se vzájemně propojují.

1. *Poslání mezi mládež*. Podle jasného záměru Dona Boska se všechny skupiny Salesiánské rodiny, které sám založil, zaměřují zvláště na chudou, opuštěnou a ohroženou mládež, řečeno moderním způsobem na chlapce a dívky, kteří nejvíce potřebují pomoc v situacích materiální nouze a citového, kulturního nebo duchovního strádání. Tento směr výslovně sdílejí i další skupiny a vyjadřují to ve svých stanovách. Mezi mladými lidmi jsou všechny skupiny Salesiánské rodiny zvláště pozorné k těm, kteří projevují znaky zvláštního apoštolského povolání k laickému, řeholnímu nebo kněžskému zasvěcení.

Některé skupiny se více věnují dospívajícím klukům. Jiné se zase zaměřují na dívky ve všech věkových kategoriích. Další se věnují široké mládeži bez rozdílu věku a pohlaví. Mnoho skupin si jako svou cílovou skupinu stanovilo mladé lidi, kteří jsou obětí těžkých forem diskriminace, zneužívání a násilí.

2. *Poslání mezi lidové vrstvy*. Don Bosco, osvícen Bohem, se zajímal také o dospělé, především o prosté a chudé, o lidové vrstvy, o nejnižší třídu městského proletariátu, o přistěhovalce, o lidi odsunuté na okraj společnosti, zkrátka o všechny ty, kteří nejvíce potřebují materiální a duchovní pomoc. Ve stopách Dona Boska také všechny skupiny Salesiánské rodiny sdílejí tuto volbu. Sdružení Panny Marie Pomocnice zařadilo do svých nových pravidel salesiánský apoštolát zaměřený především na lidové vrstvy.

Zvláštní pozornost je věnována rodině, prvotnímu místu lidské výchovy, které má naučit mladé lidi lásce a přijetí života. Rodina je první školou solidarity mezi lidmi a mezi národy. Všichni se snaží zajistit rodině důstojnost a stabilitu, aby se stávala stále zřetelněji malou „domácí církví“. [20]

Některé skupiny, které mají zvláštní charisma, rozšiřují svůj salesiánský apoštolát na další specifické kategorie: Dcery Nejsvětějších Srdcí na malomocné, Sestry Milosrdné lásky Ježíšovy na staré, Salesiánské dámy na nemocné.

3. *Misionářský apoštolát ad gentes*. Don Bosco pěstoval misionářský ideál a účastnil se konkrétním způsobem misionářského díla církve své doby. Chtěl, aby se Salesiánská kongregace i Institut Dcer Panny Marie Pomocnice věnovaly „misiím“; a to také obě tyto kongregace dělaly hned od počátku, s mimořádným rozmachem, který je rozšířil do všech kontinentů. Misionářská spolupráce byla také hned od počátku zásadním rozměrem Sdružení salesiánů spolupracovníků. Také Sestry misionářky Panny Marie Pomocnice Křesťanů a Sestry katechetky Neposkvrněné Panny Marie Pomocnice se věnují přednostně misionářské práci. Tato forma salesiánského apoštolátu je přítomná v poslání Volontarií Dona Boska, Dcer Nejsvětějších Srdcí, Salesiánek oblátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, Sester Ježíšovy lásky, Svědků Vzkříšeného, Salesiánských dam a Apoštolů.

Čl. 17. Služba evangeliu

Boží Syn se stal člověkem, aby odhalil tvář Otce „milujícího život“ a aby se dal do služeb tělesného i duchovního „dobra“¹ lidí, zvláště těch, kteří nejvíce potřebují pomoc a naději: „Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby *sloužil* a dal svůj život jako výkupné za mnohé“ (Mk 10,45).

Podle příkladu a učení Ježíše z Nazareta se církev – a v ní i Salesiánská rodina – dává do služeb (*diaconia*) lidstva, aby hlásala evangelium a povolávala všechny k plnosti života.

Je to služba, která ve smyslu pokoncilního magisteria [21] spočívá: v *obnově lidstva* skrze sociální díla a různé formy výchovné činnosti; v osobním a komunitním *křesťanském svědectví*, v *otevřeném hlásání* evangelia skrze náboženské učení a katechezi; v *misijní práci* skrze mezináboženský dialog (zvláště ve společném životě a modlitbě), spolupráci s příslušníky jiných náboženských vyznání v boji proti nespravedlnosti a doprovázení těch, kdo jsou otevření vstupu do naší církve; v *animaci modlitby* křesťanské komunity, zvláště při liturgii; v různých formách lidské a křesťanské *solidarity* a *misijní spolupráce*; v *evangelizační činnosti* v oblastech poznamenaných náboženskou lhostejností nebo ateismem.

Formovat „dobré křesťany a poctivé občany“ je cíl, který Don Bosco často opakoval, aby poukázal na *všechno to, co mladí potřebují*, aby žili v plnosti svého lidského a křesťanského bytí: oblečení, jídlo, bydlení, práci, studium a volný čas, radost, přátelství, činnou víru, Boží milost, cestu ke

1 Italský výraz *ben-essere* se běžně používá ve smyslu „blahobyt, pohodlí“. Pomlčka naznačuje, že pochází od slova „dobro“ (pozn. př.).

svatosti, angažovanost, dynamiku, začlenění do společnosti a do církve. Jeho zkušenost s výchovou mu pomohla najít zvláštní plán a *styl práce*, který sám vypracoval do *preventivního systému*, který „je založen na laskavosti, rozumnosti a náboženství“.[\[22\]](#)

Různé skupiny Salesiánské rodiny přejala intuici a zkušenost Dona Boska a ve světle koncilní eklesiologie a papežského učení o evangelizaci nazývají své vychovatelské a evangelizační dílo různými jmény: „výchovně pastorační služba“ uskutečňovaná podle preventivního systému; „vychovávat evangelizací, evangelizovat výchovou“; „celková výchova ve stylu preventivního systému“; vychovávat a evangelizovat podle „pedagogiky dobroty“; a dalšími podobnými výrazy.

Základní oblasti, ve kterých Salesiánská rodina uskutečňuje svou mnohotvárnou evangelní službu, jsou tři: lidský rozvoj, výchova a evangelizace.

Pro všechny skupiny je přednostním cílem jejich poslání evangelizace jako hlásání a svědectví evangelia.

Čl. 18. V nových náboženských a kulturních kontextech

Na cestě obnovy a spojení všech sil, ze kterých se Salesiánská rodina skládá, uzrála některá zásadní rozhodnutí směrem k misijnímu úsilí v nových kulturních prostředích poznamenaných stále rychlejšími změnami mentality a stále rostoucí mobilitou lidí, která způsobuje, že na jednom místě žijí příslušníci rozdílných náboženství a kultur.

1. *Rozvoj salesiánského humanismu.* Ten se soustřeďuje na lidskou osobu a chrání její důstojnost ve všech jejích projevech. Ve smyslu výchovném toto znamená probouzet a mobilizovat potenciál mládeže ve všech jeho formách: schopnosti rozumu, rozmanité bohatství citové oblasti; síly vůle usměřované svobodou a posilované milostí.

Kromě toho si váží všech autentických lidských hodnot. Hodnoty práce a kultury, přátelských vztahů a občanské angažovanosti, umění, profesionálních kompetencí a vědeckého pokroku, čestnosti jak v soukromé, tak ve veřejné oblasti i v každodenním životě – takové hodnoty musíme všichni chránit a podporovat.

Salesiánský humanismus se navíc snaží dávat smysl života a každého dne, hledat důvody k naději a perspektivy do budoucnosti jak pro jednotlivce, tak pro společnost.

Nakonec chce také pomáhat každému, aby našel své místo ve společnosti a v církvi, protože každý mladý člověk má právo být doprovázen na cestě hledání svého životního povolání.

2. *Zapojit se do konkrétních situací.* Pro všechny skupiny Salesiánské rodiny, které působí na různých kontinentech, je úsilí o lidský rozvoj nelehkou výzvou, protože místní prostředí jsou často různorodá a složitá z hlediska společenského, kulturního a náboženského. Aby bylo možné stanovit účinné intervence, které by odpovídaly potřebám lidí, je třeba mít schopnost interpretovat inteligentním způsobem konkrétní situaci, v souladu se směrnicemi papeže a místních biskupů.

3. *Pečovat o smysl.* Takové začlenění je významné jednak kvůli svědectví společného života, které tím vydává, jednak kvůli čínorodým výzvám, které se mohou zrodit z přímého a dlouhodobého naslouchání místním obyvatelům, a jednak kvůli vzájemné výchově, která se rozvíjí tam, kde lidé doopravdy budují společnou budoucnost.

Společně tedy stojíme před různými těžkostmi i novými perspektivami: problémy, které mohou nastat ve vztahu s lidmi a institucemi; ochrana a rozvoj etických hodnot s ohledem na odlišné postoje a přesvědčení; nová řešení, která hledáme na základě zkušeností minulosti a s vizí budoucnosti; boj za práva těch nejslabších a nejohroženějších; smysluplná účast v politické oblasti, zvláště tam, kde jde o výchovné otázky; rozvoj veřejného mínění vycházejícího z lidských, evangelních a salesiánských hodnot.

Je jasné, že kritérium *smyslu* salesiánské přítomnosti má různý dopad v různých zeměpisných a kulturních kontextech: co je možné a vhodné na jednom místě, nemusí být na jiném; co někteří mohou udělat v jistých podmínkách, může být neuskutečnitelné v jiných. Věrnost společnému poslání nevnucuje různým lidem jednotný postup.

4. *Přijmout výzvu sociální komunikace.* Don Bosco vytyčil sílu sociální komunikace a předal své duchovní rodině úkol docenit ji jako nástroj osobního a komunitního rozvoje, společně s ochranou a podporou víry mezi lidovými vrstvami.

V dnešní době nám technika a informatika poskytují nástroje, které zveřejňují to, co dříve bylo považováno za soukromé, pracují v reálném čase, útočí na ohromné masy lidí a oslovují zvláště mladé, u kterých způsobují změny smýšlení a navazování vztahů. Masová komunikace šíří životní styly, které nejsou vždy v souladu s humanismem inspirovaným křesťanskými hodnotami.

Na druhou stranu nám tyto prostředky dávají nevídané možnosti výchovy a evangelizace. Možnost připojit se k síti a komunikovat na dálku nám pomáhá uskutečňovat různé druhy činností, které dříve byly nepředstavitelné. Apoštolská rodina Dona Boska chce uplatnit tyto dosud neprobádané možnosti v salesiánském díle a využít příležitostí, které nám dnešní společnost dává, spojením získaných schopností a kreativity.

Čl. 19. Společenství a spolupráce v poslání

Pouto, které spojuje členy naší rodiny, je pouto „misijního společenství“.^[23] Různé skupiny jsou proto povolány k tomu, aby prožívaly dar společenství, který dostaly od Boha, a aby pracovaly ve své společné, a přesto rozličné apoštolské službě pro příslušnou cílovou skupinu, s konkrétními cíli a v daném stylu práce.

Don Bosco projevoval v celé své výchovné, pastýřské a zakladatelské činnosti velkou schopnost vnímat možnosti a přednosti každého člověka, předávat odpovědnost i těm nejmladším ze svých spolupracovníků a sladit dost rozdílné schopnosti různých lidí, kteří spolupracovali na jeho apoštolském díle. Každému nabídl práci, která byla blízká jeho povaze, jeho nadání a jeho vzdělání. Vždycky vnímal nutnost *spolupracující lásky* ve výchovné a pastorační službě, byl přesvědčen, že Duch svatý dává své dary ve prospěch celé církve.

Společenství skupin v našem poslání a *pro* naše poslání se ukazuje stále nepostradatelnějším pro výchovnou a misijní práci; cítíme naléhavou potřebu propojení akcí, nabízení různých modelů křesťanského života a zajištění doplňujících se úřadů.

Tak totiž spolupráce posílí účinnost našeho svědectví, hlásání evangelia bude přesvědčivější, apoštolská láska bude živější. Díky spolupráci dokážeme prohloubit charakteristické prvky každé skupiny a upevnit identitu rodiny ve společenství a v poslání.

Právě proto je dobré – i když s ohledem na autonomii každé skupiny – pěstovat nové způsoby možné spolupráce.

Čl. 20. Autonomie a originalita každé skupiny

Společenství v a *pro* poslání neohrožuje, ale naopak objasňuje a posiluje autonomii a originalitu každé skupiny Salesiánské rodiny.

Každá skupina má totiž vlastní *autonomii*, a to nejen duchovní, formační, ekonomickou a správní, ale také apoštolátní, protože uskutečňuje své poslání ve vlastních strukturách a vlastním způsobem.

Nejde tedy o vnucení jednotné činnosti všem: to by způsobilo zahlušení rozdílů a vyvolalo by to zmatky a nejistoty v apoštolské práci. Jde spíše o to sladit jednotlivé iniciativy, aby vytvářely projekt, na kterém se všichni podílejí.

Originalita každé skupiny tedy musí být uznávána a podporována. Je právem mladých lidí využívat specifických služeb každé skupiny, je to bohatstvím naší rodiny a celé církve. Rozmnožuje to síly působící pro dobro mládeže. Toto společenství zachovávající autonomii každé skupiny nás vyzývá k spoluodpovědnosti za naše poslání, ale to neznamená mít spoluodpovědnost za každou jednotlivou iniciativu nebo za každé jednotlivé místo.

Čl. 21. Apoštolská spoluzodpovědnost

Předpokladem spoluzodpovědnosti je samostatná schopnost rozvíjet se, formovat své členy, vyvíjet apoštolské iniciativy, uskutečňovat ze všech sil své povolání a své specifické poslání a zároveň zajistit vitalitu, která je plodem věrnosti a tvořivosti.

Dále je příhodná 1. Spolupráce mezi jednotlivými skupinami, která vede k uskutečňování salesiánského poslání v různých odvětvích a v různých dílech; 2. Spolupráce těch skupin, které pracují a žijí na stejném místě, ve spojení s pastoračními strukturami místní církve a občanskými institucemi, a tak salesiánsky přispět ke společnému budování civilizace lásky.

Je zřejmé, že realizování takového společného plánu vyžaduje cestu vzájemného sbližování, která někdy může znamenat zřeknutí se některých svých postojů a přístupů spojených se svou vlastní skupinou.

Spoluodpovědnost každopádně vyžaduje společnou snahu o dosažení některých společných cílů. Všechny skupiny jsou povinny šířit s evangelními hodnotami také typické rysy charismatické a duchovní identity apoštolské rodiny Dona Boska. Jsou to rysy celé Salesiánské rodiny a proto nemohou být záležitostí jen některých skupin. Všichni, včetně jednotlivých členů, jsou osobně zodpovědní za oživování a podporování duchovního dědictví, které dostali.

Každá jednotlivá skupina má přijmout a následovat tyto cíle:

1. Sdílet *výchovnou starost* o současnou dobu, hledat nejvhodnější způsoby výchovy mládeže k základním životním hodnotám a k setkání s evangeliem.

2. Šířit *preventivní systém*: ten shrnuje pedagogickou moudrost Dona Boska a představuje prorocké poselství, které on sám zanechal svým dědicům a celé církvi. Je duchovní a výchovnou zkušeností, která se zakládá na rozumu, náboženství a laskavosti.

Rozum zdůrazňuje hodnoty křesťanského humanismu, jakými je hledání smyslu v práci, studiu, přátelství, veselosti, zbožnosti, svobodě spojené s odpovědností, v souladu mezi lidskou a křesťanskou moudrostí.

Náboženství znamená vytvářet prostor pro spasitelnou milost, pěstovat touhu po Bohu, napomáhat setkání s Kristem Pánem, které dává plný smysl životu a naplňuje touhu po štěstí, postupně se zapojovat do života a do poslání církve.

Laskavost vyjadřuje skutečnost, že k navázání účinného výchovného vztahu mladí nejen potřebují být milováni, ale potřebují vědět, že je někdo miluje; je to zvláštní typ vztahu a je to láska, která probouzí energii v srdcích mladých lidí a uzrává v nich až ke schopnosti obětování.

Rozum, náboženství a laskavost jsou dnes více než kdy dříve nezbytnými prvky výchovné činnosti a vzácným kvasem, který oživuje společnost, aby byla více lidská a odpovídala očekáváním nových generací.

3. Šířit svým vlastním svěděním a slovem *salesiánského ducha*: salesiánský humanismus investuje do každého jednotlivého člověka a vybízí vychovatele a vychovatelky k neúnavné práci pro jeho růst, i v dosti obtížných podmínkách; to je předpoklad nové civilizace lásky.

4. Podporovat *salesiánské hnutí*: Don Bosco zapojoval do svého výchovného a misijního plánu mnohé; vyžadoval na všech úrovních pozornost k mladým a k potřebným. Široké salesiánské hnutí a propojení různorodých sil, které v něm působí, je užitečnou nabídkou pro všechny.

třetí kapitola

SPIRITUALITA SALESIÁNSKÉ RODINY

Čl. 22. Horizonty apoštolské spirituality Salesiánské rodiny

Apoštolská spiritualita je inspirativním a animačním zdrojem života společenství *v a pro* poslání Salesiánské rodiny. Je to společenství, které nevychází z lidského plánování, ani z jakkoli dokonalé organizace, ani z rafinovaných metod sdružování, ale pramení z pastorační lásky, kterou Duch svatý probudil v srdci Dona Boska a která ho dovedla ke svatosti.

Slovo *spiritualita* znamená, že je náš život vedený Duchem svatým, Tím, který obdarovává různé skupiny Salesiánské rodiny svými duchovními dary. Slovo *apoštolská* vyjadřuje vnitřní dynamiku, která vede k darování se a ke službě, dává výchovnému a evangelizačnímu dílu účinný spásonosný charakter a propojuje všechny život okolo tohoto inspirativního zdroje.

V síle víry, naděje a lásky se členové Salesiánské rodiny účastní Božího díla, ve kterém pracují na hlásání Jeho milosrdné lásky každému člověku a cítí se hluboce začlenění do společenství a do apoštolátu církve.

Čl. 23. Spolupracovat s Bohem Otcem

Klást Boha na první místo ve svém životě jako propojující střed, zdroj bratrské jednoty a inspiraci svého konání, vyžaduje přesný obraz Boží. Není to vzdálený Bůh, který by byl ponořen do svého samotářského a neproniknutelného ticha, není to Bůh bez zájmu o zemi, ale je to Bůh-Láska (srov. 1Jan 4,16), který se úplně daruje lidstvu, je to „Otec, který neustále pracuje“ (J 5,17) a sdílí život se svými syny, Bůh připravený vyjít s nekonečnou láskou vstříc nejhlubším očekáváním lidí; Bůh natolik zapojený do našich dějin, že se vydá do rukou lidské svobody a přijímá riziko odmítnutí, Bůh, který se stále daruje jako odpouštějící láska (*agape*).[\[24\]](#)

Jako tichý a pracovitý Dělník uprostřed dějin světa tento Bůh kolem sebe shromažďuje aktivní spolupracovníky a spolupracovnice, kteří v konkrétních životních situacích vkládají své síly do hlásání Jeho lásky a do konání dobra. U něho čerpají sílu milovat, darovat se a sloužit.

„Žít v Boží přítomnosti“ znamená pro Salesiánskou rodinu a její členy pěstovat s Bohem intenzivní a trvalý vztah lásky („spojení s Bohem“); cítit se naplněni láskou podobnou té jeho, takovou, která se daruje dobrovolně a nezištně a obětuje se pro své prvotní adresáty; to také vyžaduje umění číst a přijímat znamení jeho tajemné přítomnosti v očekáváním a požadavcích mužů a žen dnešní doby.

Právě na tohoto Boha, milosrdného Otce, se Don Bosco obrátil se svou naléhavou prosbou: „Da mihi animas, cetera tolle“. Všem svým následovníkům a následovnicím opakoval: „Nejzbožnější ze všech zbožných věcí je spolupracovat s Bohem na spáse duší. To je spolehlivá cesta nejvyšší svatosti.“

Čl. 24. Žít Kristovým myšlením

Don Bosco měl na prvním místě svého duchovního života i apoštolského díla přesvědčenou oddanost Ježíši přítomnému v eucharistii, *Pánovi domu* – jak říkával –, a božskému Spasiteli, jehož spasitelné činy chtěl napodobovat.

Zakořenění v Kristu a v síle našeho křtu bychom se i my měli připodobnit Jemu, být vnímaví k působení Ducha svatého až do té míry, abychom mohli říci spolu se sv. Pavlem: „Žít je pro mě Kristus“ (Fil 1,21), „nežiji už já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20); ale také přijímat další apoštolův výrok: „Vaše myšlení ať je myšlením Krista Ježíše“ (Fil 2,5).

Toto myšlení zahrnuje: bdělé vědomí skutečnosti, že je poslán Otcem a vedený ve všem Duchem svatým; nepodmíněnou poslušnost vůli Otce v uskutečňování svého poslání, odvážné přijímání obtíží a odporu (viz J 5,17); neustálé štědré úsilí o osvobození lidí od jakékoli formy smrti a hlásání života a radosti; nadšenou péči o ty nejmenší a nejchudší s obětavostí Dobrého pastýře; lásku, která odpouští až k obětování sebe sama na kříži; příslib doprovázení svých apoštolů, jako to udělal na cestě do Emauz.

Naše konání je zvláštním způsobem inspirováno obrazem Dobrého pastýře a ukazuje na dva vzácné rozměry salesiánské apoštolské spirituality.

První: apoštol Pána Ježíše klade do středu své pozornosti lidskou bytost a miluje ji takovou, jaká je, bez predsudků a diskriminací, právě tak jako dobrý pastýř miluje i tu nejmenší ztracenou ovečku.

Druhý: apoštol nepředstavuje sám sebe, ale vždy a jen Pána Ježíše, jediného, který může vysvobodit člověka z každé formy otroctví, jediného, který může dovést na věčné pastviny (viz. J 10,1-15), jediného, který nikdy neopouští ty, kteří se ztratili, ale je vlídný k jejich slabosti a s důvěrou a nadějí je znovu vrací k životu v plnosti.

Zapustit kořeny v Kristu a připodobnit se Mu je nejhlubší radostí syna nebo dcery Dona Boska. Odtud pramení láska k Božímu slovu a touha prožívat tajemství Krista připomínané v liturgii; vytrvalé slavení svátostí eucharistie a smíření, které vedou ke křesťanské svobodě, k obrácení srdce a k duchu sdílení a služby; účast na velikonočním tajemství Pána, které se otevírá novému chápání života a jeho smyslu, jak osobnímu, tak komunitnímu, vnitřnímu i společenskému.

Čl. 25. Vnímaví k Duchu svatému

Křesťanský život je ze své přirozenosti životem v Duchu. Salesiánská rodina, zapojená do procesu obnovy církve po II. vatikánském koncilu, se snažila prohloubit vztahy s Duchem vzkříšeného Pána tím, že definovala svou identitu na základě charismatu Dona Boska, pravého daru Ducha a zdroje spirituality, která oživuje jeho apoštolskou rodinu.

Rysy Ducha svatého zjevené v Písmu zvláštním způsobem osvěcují duchovní a apoštolský život členů různých skupin Salesiánské rodiny: Duch svatý je stvořitel a dává život; je poslaný Otcem a Synem, aby v dějinách pokračoval v díle spásy; je to ten, který přivádí věřící k Pravdě/Kristu, aby žili v NĚm; je to hlas, který mluví ve svědomí lidí, aby je otevřel světlu pravdy a připravil je přijmout dar lásky; [25] jeho přítomnost je obzvláště živá a účinná v křesťanských komunitách, které spojuje ve společenství a ve službě a rozsévá mezi věřící misijního ducha; je to ten, který předchází a doprovází ty, kdo se angažují v díle evangelizace. [26]

Členové Salesiánské rodiny jsou povoláni zaujmout k Duchu svatému tento postoj: pokoj a důvěru v jistotě, že jsme stále podporováni jeho silou; vnímavost k jeho tajemným vnuknutím; moudré rozlišování jeho přítomnosti v lidských událostech, jak osobních, tak společenských; moudrou a odvážnou spolupráci na jeho práci pro příchod Božího Království do života lidí, církve a společnosti; úctu k charismatu Dona Boska a nasazení pro uskutečňování jeho výchovného a apoštolátního plánu.

Čl. 26. Společenství a poslání v církvi

Don Bosco choval k církvi velkou lásku a vyjadřoval ji svou příslušností k církevní komunitě. Zároveň si však uvědomoval svůj specifický dar pro výchovu mládeže a rozvíjel ho budováním církve v různých kulturních kontextech.

Rodina Dona Boska má mezi svými domácími poklady bohatou tradici synovské věrnosti Petrovu Nástupci a společenství a spolupráci s místními církvemi: „Nikdy neděláme dost, pokud se jedná o církev a o papeže“. [27] „Když papež vysloví nějaké přání, ať je to pro nás rozkazem“. [28]

Tato nepodmíněná oddanost papeži vyjadřuje Don Boskovu vášň pro církev. A je to dědictví, které přijímáme a žijeme.

Církev je totiž viditelným znamením vzkříšeného Krista v dějinách lidstva; je to společenství bratří v jednotě víry a v rozmanitosti různých darů a služeb; je to dobrotivost, která nás nutí ukazovat Boží lásku a hlásat evangelium; je to služba vykonávaná pro lidstvo a pro budování světa, který odpovídá Božímu obrazu; je to rodina, která nachází svůj střed jednoty v Pánu Ježíši a služebníka této jednoty v Petrově nástupci.

Duchovní dědictví Dona Boska je významně spojené s církví: vyjadřuje a posiluje jednotu církve skrze síť bratrských vztahů a činnou spolupráci v náruči křesťanských komunit; je to výchovná spiritualita, která si dává za cíl pomáhat mladým a chudým, aby našli své místo v církvi, aby církev vytvářeli a aby se účastnili na jejím poslání; je to spiritualita, která obohacuje celou církev darem svatosti mnohých svých synů a dcer.

Čl. 27. Spiritualita všedních dní

Don Bosco se inspiroval svatým Františkem Saleským a považoval ho za učitele jednoduché lidové spirituality, která je otevřená a příjemná všem, protože je plná lidských hodnot, a proto je obzvláště příhodná k výchovné činnosti. Ve svém hlavním díle (*Teotim neboli Pojednání o Boží lásce*) mluví svatý biskup ze Ženevy o „extázi“. Etymologicky toto slovo nepoukazuje na nějaké mimořádné

duchovní jevy, ale na schopnost vyjít sám ze sebe a zaměřit se na druhého; je to zážitek člověka, který se nechá přitáhnout, přesvědčit a získat Bohem a proniká stále více do jeho tajemství.

Pro sv. Františka Saleského existují tři formy extáze:

- *intelektuální extáze*: ohromení nad tím, kým Bůh je, ale také obdiv k velkým dílům, která učinil při stvoření a která stále činí v životech lidí a v dějinách lidstva; je to pohled, který uzrává skrze meditaci Písma: to jsou slova, která otvírají oči a umožňují vidět věci očima samotného Boha;
- *citová extáze*: je osobní vnímání Boží lásky k nám, z níž vyrůstá touha po jejím opětování. V síle této lásky jsme připraveni darovat své schopnosti a svůj život pro jeho slávu a pro Království; vyžaduje neustálou bdělost, očisťování srdce a modlitbu;
- *extáze činnosti a života*: pro sv. Františka Saleského je právě to vrcholem předešlých extází, protože ta intelektuální by se mohla snadno stát pouhou spekulací a ta citová pouhým pocitem. Extáze činnosti naproti tomu projevuje štědrost a nepodmíněnost, které mohou pocházet jediné od Boha; proměňuje se v konkrétní a dynamické sebedarování pro dobro lidí v nesčetných formách lásky.

Prostřednictvím Dona Boska si Salesiánská rodina vyložila potřeby spirituality a mystiky sv. Františka Saleského jednoduchou a náročnou formulací: *spiritualita každodennosti*.

Čl. 28. „Aktivní kontemplace“ Dona Boska

Mystika Dona Boska je vyjádřena v jeho mottu *Da mihi animas, cetera tolle* a identifikuje se s „extází činnosti“ sv. Františka Saleského. Je to mystika každodenní práce ve spojení mysli, srdce i vůle s Bohem; ve které potřeby bližních – zvláště mladých – a apoštolská starost, vedou k modlitbě a vytrvalá modlitba vede ke štědré a obětavé spolupráci s Bohem pro dobro druhých.

Je to právě mystika „kontemplace v činnosti“, kterou popisuje blahoslavený Filip Rinaldi, hluboký znalec vnitřního světa Dona Boska: „Don Bosco s naprostou dokonalostí ztotožnil své neúnavné, vyčerpávající, rozsáhlé a zodpovědné vnější působení se svým vnitřním životem, který vycházel ze smyslu pro Boží přítomnost a postupně se stával natolik aktuálním, naléhavým a živým, že se proměnil v *dokonalé spojení* s Bohem. Tímto způsobem v sobě dosáhl nejdokonalějšího stavu, kterým je *kontemplace v činnosti*, extáze činnosti, ve které se vydal do posledního dechu, s extatickým pokojem, pro spásu duší“.[\[29\]](#)

Salesiánská rodina přejímá tuto mystiku, kterou tak intenzivně prožíval Don Bosco a která jeho duchovním učedníkům a učednicím zůstala jako vzácné dědictví.

Čl. 29. Dynamická apoštolská láska

Dynamická apoštolská láska představuje jádro spirituality Dona Boska, podstatu salesiánského života a sílu apoštolského úsilí členů Salesiánské rodiny.

Láska je samotným jménem Boha (viz 1J 4,16). Nespočívá jen v energii lidského srdce, ale také v účasti na předcházející milosti Otce, na soucitném srdci Krista a na nevýslovné lásce Ducha

svatého. To je poznávací znamení apoštolů Pána: milovat se navzájem tou láskou, jakou miluje Bůh.

Apoštolská: je účast na nekonečné lásce Otce, který posílá Ježíše, aby lidé měli život v plnosti; je to sdílení starosti Dobrého pastýře o spásu všech; je to otevřenost k proudu lásky, se kterou působí Duch svatý ve svědomí a v dějinách lidí.

Dynamická: vyjadřuje život v pohybu, schopnost inovace, sílu nespokojit se s tím, co je už uděláno, nepolevit a neskouznout do stereotypu, vyhýbat se jakékoli formě průměrnosti a pohodlnosti, ale spíše hledat s nadšením a tvořivostí konkrétní odpovědi na potřeby mládeže a lidových vrstev.

Don Bosco tohle všechno nazývá *srdcem oratoriána*: je to nadšení, zápal, ochota nabídnout všechny své síly, hledání nových možností, schopnost překonat nesnáze, pevná vůle vzchopit se po prohrách, pěstování a šíření optimismu; je to pozornost plná víry a lásky. Zářným příkladem tohoto darování sebe sama je Maria.

U skupin, jejichž salesiánská služba se zaměřuje na rané dětství a předškolní věk, se apoštolská láska stává evangelní něhou; u skupin, které vychovávají starší a dospívající, se stává přijetím, účastí a doprovázením v růstu; u skupin, které se věnují lidem trpícím různými formami chudoby, se stává milosrdnou a štědrá láskou; u skupin, které směřují svůj apoštolát k nemocným a starým lidem, se stává soucitnou láskou; u Dcer Nejsvětějších Srdcí se projevuje jako obětující se láska, zvláště ve vztahu k malomocným; u skupin, které svůj salesiánský apoštolát uskutečňují mezi prostými lidmi žijícími v zapomenutých vesničkách nebo městských periferiích, se stává pokornou a obětavou láskou.

Čl. 30. Milost jednoty

Výrazy používané mezi salesiány pro vyjádření zdroje apoštolské lásky jsou: milost jednoty, apoštolský vnitřní život, duchovní rozměr života, syntéza života, směřování lásky k Bohu a k mladým, liturgie života.

Evangelizovat výchovou a vychovávat evangelizací je známá formulace, která vyjadřuje vnitřní jednotu členů Salesiánské rodiny, protože se nevztahuje jen k výchovným metodám, ale také ke spiritualitě jednotlivých členů a skupin: když se nechají vést Duchem svatým, jejich život a apoštolát se stanou jednotou. Modlitba a činy, láska k Bohu a láska k bližním, péče o sebe a starost o druhé, výchova k lidskosti a hlásání evangelia, příslušnost k nějaké skupině a začlenění do církve. Všechno se spojuje v jedno; je to životní syntéza, která je blízká svatosti. Odtud pochází neuvěřitelná síla činnosti a svědectví skrze Ducha svatého, který naplní celou bytost a učiní z ní svobodný a radostný nástroj svého působení.

Apoštolská láska je pro každého příslušníka Salesiánské rodiny vnitřním dynamickým principem schopným propojit různorodé aktivity a každodenní činnosti. Napomáhá splynutí dvou neoddělitelných pólů – nadšení pro Boha a nadšení pro bližního – do jediného vnitřního hnutí lásky.

Čl. 31. Přednostní láska k mládeži a k lidovým vrstvám

Následovníci a následovnice Dona Boska pěstují přednostní lásku k mládeži a k lidovým vrstvám. Jsou přesvědčeni, že pomáhají zprostředkovat setkání s Bohem právě těm, ke kterým jsou posláni: mladým a obyčejným lidem, zvláště těm chudým.

Mladí chlapci a mladé dívky jsou darem od Boha pro Salesiánskou rodinu; jsou polem působnosti, které Pán Ježíš a Panna Maria ukázali Donu Boskovi, aby na něm uskutečňoval své dílo, jsou pro nás všechny podstatou salesiánského povolání a poslání.

Věnovat se mladým lidem znamená mít neustále srdce obrácené směrem k nim, všimnout si jejich snů a tužeb, jejich problémů a potřeb. Znamená to také setkat se s nimi právě tam, kde se nacházejí ve svém růstu; nejen proto, abychom je doprovázeli, ale také proto, abychom je dovedli tam, kam jsou povoláni; proto vychovatelé vnímají dobré síly, které mladí lidé v sobě mají, a podporují je v náročném rozvoji, lidském i křesťanském, aby společně s nimi a pro ně nacházeli možné cesty výchovy. V srdcích zapálených vychovatelů a evangelizátorů vždy zní Pavlova výzva: „Láska Kristova nás má ve své moci“ (viz 2Kor 5,14).

Lidové vrstvy jsou přirozeným a obyčejným prostředím, kde je možné setkat se s mladými lidmi, zvláště s těmi nejpotřebnějšími. Úsilí Salesiánské rodiny se zaměřuje na prosté lidi, které podporuje v lidském rozvoji a v růstu ve víře, zdůrazňuje a posiluje lidské a evangelní hodnoty, jakými je smysl života, naděje na lepší budoucnost a solidarita.

Společně se Sdružením salesiánů spolupracovníků a se Sdružením Panny Marie Pomocnice Don Bosco navrhl cestu výchovy k víře pro obyčejné lidi, a tím ocenil obsah lidové zbožnosti.

Snažil se také podporovat sociální komunikaci, aby se výchova a evangelizace dostaly k co největšímu počtu osob.

Čl. 32. Salesiánská laskavost

Laskavost Dona Boska je bezpochyby charakteristickým rysem jeho pedagogické metodologie, který je platný i dnes, ať už v křesťanském prostředí nebo v oblastech, kde žijí příslušníci jiných náboženství.

Nelze ji ovšem zredukovat na pouhý pedagogický princip, je třeba ji považovat za základní prvek naší spirituality. Ona je totiž pravou láskou, protože čerpá z Boha; je láskou, ze které se rodí touha po opětování; je láskou, která vzbuzuje důvěru a otvírá cestu ke sdílení a hlubokým rozhovorům („výchova je záležitostí srdce“); je láskou, která se šíří budováním atmosféry rodiny, kde je krásné a obohacující být spolu.

Pro vychovatele je to láska, která vyžaduje pevné duchovní síly: vůli *být* a být ve společenství, odříkání a oběť, čistotu vztahů a sebeovládání v postojích, účastné naslouchání a trpělivé čekání na vhodnou chvíli a vhodné způsoby intervence, schopnost odpustit a navázat znovu kontakt, mírnost člověka, který dokáže občas prohrát, ale neustále věří s bezmeznou nadějí. Není pravé lásky bez askeze a není askeze bez setkání s Bohem v modlitbě.

Laskavost je plodem pastorační lásky. Don Bosco říkával: „Na čem stojí naše vzájemná láska?[...] Na mojí touze spasit vaše duše, které byly vykoupěny drahou krví Ježíše Krista. A vy mě milujete, protože se vás snažím dovést na cestu věčného spasení. Takže dobro našich duší je základem naší lásky.“[\[30\]](#)

Laskavost se tak stává *znamením* Boží lásky a nástrojem k probuzení Jeho přítomnosti v srdcích těch, kdo se setkali s dobrotou Dona Boska; je to cesta evangelizace.

Proto jsme přesvědčeni, že apoštolská spiritualita Salesiánské rodiny je charakteristická ne nějakou všeobecnou láskou, ale schopností *milovat* a *nechat se milovat*.

Čl. 33. Optimismus a radostná naděje

V Ježíši Nazaretském se Bůh zjevil jako „Bůh radosti“ [\[31\]](#) a evangelium je „radostná zvěst“, která hlásá „blahoslavenství“, účast lidí na samotné blaženosti Boha. Není to povrchní, ale hluboký dar, protože radost není jen nějakým pomíjivým pocitem, ale vnitřní energií, která odolá i nesnázím života. Svatý Pavel říká: „Potěšili jste mě a naplnili nesmírnou radostí uprostřed všeho našeho soužení“ (2Kor 7,4). V tomto smyslu je radost, kterou zde na zemi prožíváme, velikonočním darem, předzvěstí plné radosti, kterou zakusíme na věčnosti.

Don Bosco dokázal zachytit touhu mladých po štěstí a jejich radost ze života přeložil do jazyka veselosti, hřiště a svátků; nikdy ale nepřestal připomínat Boha jako zdroj pravé radosti. Některé jeho spisy, jako např. *Il Giovane Provveduto*, životopis Dominika Savia nebo obrana obsažená v příběhu Valentýna jsou důkazem toho, že Don Bosco spojoval milost se štěstím. Stále připomínal „odměnu v nebi“, která promítala radosti pozemského života do perspektivy dosažení plnosti.

Ve škole Dona Boska každý příslušník Salesiánské rodiny pěstuje sám v sobě postoje, které přispívají k radosti a k jejímu sdílení s ostatními.

1. Důvěra ve vítězství dobra: „V každém mladém člověku, i v tom nejubožejším, píše Don Bosco, je kousek dobra; hlavním úkolem vychovatele je hledat tento kousek dobra, tuhle citlivou strunu srdce, a rozeznít ji“ [\[32\]](#)
2. Úcta k lidským hodnotám: Následovník/ce Dona Boska přijímá hodnoty tohoto světa a brání se naříkání nad dnešní dobou: přijímá všechno dobré, zvláště pokud to mají rádi mladí a obyčejní lidé.
3. Výchova ke každodenním radostem: je třeba trpělivě vychovávat a znovu a znovu učit mladé, aby dokázali v jednoduchosti ocenit mnohé lidské radosti, které nám Stvořitel každý den připravuje.

Jelikož se následovníci Dona Boska úplně svěřují do rukou „Boha radosti“ a svými činy i slovy svědčí o „evangeliu radosti“, musí být stále veselí. Šíří tuto radost a umí vychovávat k nadšenému křesťanskému životu a ke smyslu pro svátek, pamětliví výzvy svatého Pavla: „Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se!“ (Fil 4,4)

Čl. 34. Práce a střídmost

Apoštolská láska vyžaduje obrácení a očištění, neboli smrt starého člověka, aby se mohl narodit, žít a rozvíjet člověk nový, který je podle vzoru Ježíše, apoštola Boha Otce, připraven obětovat se každý den apoštolské práci. Darovat sebe sama znamená odevzdat se a odevzdat se znamená nechat se naplnit Bohem, abychom se mohli stát darem pro ostatní. Zdrženlivost, odříkání a oběť k tomu neodmyslitelně patří, ne kvůli bezdůvodnému asketismu, ale prostě ve smyslu logiky lásky. Apoštolát se neobejde bez askeze a askeze se neobejde bez mystiky. Kdo dává sám sebe do služeb poslání, nemá zapotřebí konat mimořádná pokání; stačí, že přijímá s vírou a s láskou obtíže života a nároky apoštolské práce.

Askeze, kterou doporučoval Don Bosco, má různé formy: askeze pokory, abychom před Bohem nebyli ničím jiným než služebníky; askeze umrtvování, abychom byli pány sebe sama, chránili své

smysly a své srdce a aby pohodlnost neohrožovala naši štědrost; askeze odvahy a trpělivosti, abychom dokázali vydržet v činnosti i v situacích, kdy musíme čelit tvrdé realitě; askeze odevzdanosti, když nás události dovedou blíž ke Kristovu kříži.

Čl. 35. Iniciativnost a přizpůsobivost

Touha po konání dobra vede k hledání nejvhodnějších cest k jejímu naplnění. Ve hře jsou: správná interpretace potřeb a konkrétních možností, duchovní rozlišování ve světle Božího slova, odvaha chopit se iniciativy, tvořivost v nacházení nových řešení, přizpůsobivost měnícím se okolnostem, schopnost spolupracovat, vůle k hodnocení.

Don Filip Rinaldi připomíná salesiánům – a jeho prohlášení je platné pro všechny skupiny Salesiánské rodiny: „Pružnost a přizpůsobivost ke všem formám dobra je duchem našich Stanov; kdyby se někdy zavedla nějaká změna, která by protirečila tomuto duchu, pro naši Společnost by to byl konec“.[\[33\]](#)

Je mnoho slov Dona Boska, která nabádají k duchu iniciativy: „Ve věcech, které jsou k prospěchu ohrožené mládeže nebo které slouží k získání duší pro Boha, vrhám se vpřed až nerozvážně“.[\[34\]](#) „Ať se vychází vstříc vždy, kde to jde; ustupujme moderním požadavkům i zvyklostem různých míst, jen když to není v rozporu se svědomím“.[\[35\]](#)

Není to jen otázka strategie, ale je to věc duchovní, protože vyžaduje neustálou obnovu sebe sama a vlastní činnosti v poslušnosti Duchu svatému a ve světle nových znamení doby.

Zrození četných skupin Salesiánské rodiny během 20. století bylo plodem ducha iniciativy a pružnosti příslušných zakladatelů, věrných a tvořivých synů Dona Boska.

Čl. 36. Salesiánský duch modlitby

Salesiánská modlitba je modlitbou apoštolskou; je to proud, který vychází z činnosti a směřuje k Bohu a zároveň je to proud, který od Boha vede k činnosti a vnáší do ní Boha, protože naše mysl i srdce jsou plné jeho lásky.

Don Bosco nevěnoval modlitbě příliš času a nepoužíval žádné zvláštní metody (stačily mu „praktiky dobrého křesťana“), protože činnost a modlitba se v jeho osobě spojovaly. Přemíra práce, která ho zaměstnávala od rána do večera, mu nebyla překážkou v modlitbě, naopak ji probouzela a dávala jí směr; modlitba, kterou pěstoval v hloubi svého srdce, v něm živila novou energii lásky, aby se mohl zcela věnovat práci pro dobro svých chudých chlapců.

Samotný název oratoř, který dal své první instituci, znamená, že všechno, co se v tom prostředí děje, je modlitbou nebo se může modlitbou stát; a že všechno dobré, co se tam stane, je plodem modlitby: Dona Boska, jeho spolupracovníků a jeho kluků.

Modlitba je tedy charakteristická pro všechny, kdo prožívají spiritualitu Dona Boska a uskutečňují jeho poslání. Přitom však nelze zanedbávat chvíle přímé modlitby, živené nasloucháním Božímu slovu a odpověď lásky, která promění život v modlitbu a modlitbu v život.

Čl. 37. Panna Maria Pomocnice, učitelka apoštolské spirituality

Mariánská zbožnost byla (společně s úctou k eucharistii a k papeži) jedním ze tří pilířů, které držely duchovní a apoštolský život Dona Boska. Celá Salesiánská rodina je a cítí se být rodinou

mariánskou, která se zrodila z mateřské péče Neposkvrněné Pomocnice. Všechny skupiny proto vyjadřují toto přesvědčení ve svých zakládajících textech.

Pro salesiány je Panna Maria Pomocnice vzorem a průvodcem jejich života i výchovné a apoštolské práce,[\[36\]](#) učitelkou ve formaci, obzvláště vzývanou v modlitbě.[\[38\]](#)

Pro Dcery Panny Marie Pomocnice je Maria, panna a matka, pokorná služebnice, matka Spasitele, matka a učitelka každého salesiánského povolání a „pravá představená institutu“.[\[39\]](#) Ona je vzorem víry, naděje, lásky a spojení s Kristem, mateřské péče a dobroty, zasvěceného života, modlitby, ochoty, naslouchání, mírnosti, spolupráce a apoštolské lásky.[\[40\]](#)

Salesián/ka spolupracovník/ice nachází v Neposkvrněné Panně Marii Pomocnici nejhlubší prvek svého povolání: být pravým „spolupracovníkem Boha“ v uskutečňování jeho plánu spásy.[\[41\]](#)

Pro členy Sdružení Panny Marie Pomocnice svěřit se Panně Marii znamená „žít spiritualitu každého dne s evangelním postojem, zvláště s vděčností Bohu za zázraky, které neustále koná, a být mu věrní i ve chvílích obtíží a kříže, podle příkladu Marie.“[\[42\]](#)

Sestrám Ježíšovy Lásky Maria pomáhá žít podle hlasu Ducha svatého a do středu svého života klást Ježíše Krista, žít k ní upřímnou lásku a velkou důvěru ve vztazích s ostatními lidmi, napodobovat příklad věřící ženy, která hledá Boží vůli ve svém každodenním životě, laskavé Matky a služebnice ostatních, učednice Syna, jehož slovům naslouchá, Utěšitelky zarmoucených, Pomocnice křesťanů a Matky lidstva.[\[43\]](#)

Salesiánské Dámy se ve své *Zakládací knize* vyjadřují takto: „Maria je první angažovaná laička, která skrze darování sebe sama věrně přijímá Boží plán, proměňuje jeho slovo v život jako žena, snoubenka a matka, učitelka a svědkyně, první evangelizovaná a evangelizátorka. Ona je inspirací a modelem každé Salesiánské dámy, a to všechno nás vede k tomu, abychom ji nazývaly první salesiánskou dámou, vzorem, inspirací, matkou, sestrou a věrnou průvodkyní v našem poslání.“[\[44\]](#)

Každodenní odevzdání se do rukou Marie tedy charakterizuje naši spiritualitu. Je to proces směřující vzhůru: svěřit se Jí a ochotně přijmout naše poslání; ale zároveň je to proces směřující dolů: s důvěrou a vděčností přijmout pomoc Té, která vedla Dona Boska a stále doprovází duchovní rodinu, kterou založil.

FORMACE KE SPOLEČENSTVÍ A K POSLÁNÍ V SALESIÁNSKÉ RODINĚ

Každá skupina Salesiánské rodiny se stará o formaci svých členů a čerpá přitom ze společného dědictví i ze svých vlastních specifík. Přesto můžeme určit společné prvky, možné styčné body a doporučené formy spolupráce.

Čl. 38. Seznámení se s identitou ostatních skupin

Společenství Salesiánské rodiny se zakládá – kromě společného charismatu a poslání – také na poznání a ocenění různých skupin, které ji tvoří. Jednota totiž neznamená jednotvárnost, ale pluralitu různých vyjádření, která se sbíhají do jediného středu.

Je tedy nutné podporovat vzájemné poznávání, aby každý mohl využívat darů ostatních, které dohromady vytvářejí bohatství všech.

Mohou k tomu sloužit příležitostné nebo pravidelné, neformální nebo organizované návštěvy, bratrská setkání a chvíle společné modlitby.

Ke vzájemnému poznání a úctě a také k jednotě celé rodiny může přispět také šíření *Charty identity*, spisů týkajících se Dona Boska, životopisů zakladatelů/ek nebo spoluzakladatelů/ek, každoročního Hesla hlavního představeného, programových dokumentů jednotlivých skupin, Salesiánského magazínu a významných apoštolských zkušeností.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat skupinám, které přímo založil Don Bosco a těm, které působí v příslušné oblasti.

Čl. 39. Společná formace

Pro zaručení jednoty ducha a společného poslání jsou nezbytné také chvíle společné formace, zvláště pokud se jedná o představení či prohloubení základních prvků našeho charismatu nebo plánování společných projektů. To vše vždy s ohledem na autonomii každé skupiny, ale zároveň v duchu rodiny, která vyjadřuje a upevňuje jednotu.

Ke společné formaci je především třeba naučit se *společně smýšlet*, protože existuje vždycky nebezpečí prosazování vlastního názoru bez ohledu na druhé. Společné smýšlení je možné jen tehdy, když překonáme strach ze setkání a sdílení, když každý trochu vyjde sám ze sebe a zaměří se na druhé, když usilujeme o dobro jako takové a ne o vlastní názor, když se spojí pravda a láska.

Navíc je třeba se naučit *společně pracovat*, hledat způsoby a strategie společného hledání a konstruktivního dialogu.

V každém případě je nutné *společně se modlit*, protože je to Duch svatý, světlo pravdy a pouto jednoty, kdo inspiruje všechno dobré, správné a vhodné pro dobro jednotlivých osob i společenství.

Příležitosti ke společné formaci mohou být mnohé:

- vzdělávací setkání o aspektech společné a odlišné charismatické zkušenosti, o vlastní spiritualitě, o dědictví Dona Boska, o výzvách a znameních doby, o hlavních církevních událostech a o důležitých směrnicích Svatého otce nebo biskupů;
- dialogy o práci a problémech pastorační mládeže, o jednotlivých tématech salesiánské pedagogiky, o strategiích poslání vedoucích k nové evangelizaci;
- účast na rozlišování v situacích mimořádných obtíží nebo na přípravě společných apoštolských plánů.

Zvláštní význam má v tomto smyslu Rada Salesiánské rodiny, která podporuje účast a přínos všech skupin.

Čl. 40. Začlenění do rozdílných prostředí

Naše poslání vyžaduje schopnost začlenit se do rozdílných kulturních, společenských a církevních kontextů, vnímat přitom naléhavé potřeby a umět spolupracovat s těmi, kdo usilují o dobro.

K tomu je zapotřebí učit se naslouchat druhým bez předsudků, přijímat je bez podezírání, vážit si jich bez závisti a angažovat se bez výhrad.

Tímto způsobem společně směřujeme k inkulturaci víry a charismatu, zatímco se buduje církevní společenství, které je širší než jednotlivé skupiny i než celá Salesiánská rodina.

Je to formace, která se uskutečňuje na konkrétním poli setkání se skupinami, hnutími a sdruženími, která vyjadřují bohatství církve a dávají se do služeb království.

Prvním z nich je rozsáhlé salesiánské hnutí, jehož živým středem je právě duchovní rodina Dona Boska.

Dalšími živoucími prostory pro tuto formaci jsou skupiny místních církví a spolupráce s jinými církevními sdruženími, která působí v dané oblasti. Mnohotvárná milost Boží, která byla dána různým církevním hnutím, se projevuje určitou spiritualitou a určitou apoštolskou formou, která má být přijata a uznávána. A tak i naše charismatická identita a naše specifické poslání mají být darem pro všechny.

Je to formace, která vychovává ke vzájemné úctě, k předcházení v lásce a v ochotě spolupracovat, k trpělivé a dlouhodobé práci, k odhodlání obětovat se.

Jako Salesiánská rodina inspirovaná příkladem Dona Boska, který měl pro všechny slova přijetí a uznání a se všemi uměl sdílet své nápady, zkušenosti a díla, jsme povoláni potvrdit dar, který jsme dostali a sdílet ho s celou církví.

Čl. 41. Metodologie spolupráce

Umět spolupracovat není samozřejmost; vyžaduje to formaci, která má na paměti několik základních pravidel.

1. Je třeba především učit se *společně plánovat*. Každá výchovná a apoštolská činnost vychází z vyhodnocení situace cílové skupiny a směřuje k dosažení daných cílů v krátkém, středně dlouhém a dlouhém období. To vše je důležité prozkoumávat a připravovat společně, docenit přitom kompetence každého člověka, respektovat odlišné názory a podporovat shodu.
2. Je třeba společně uvádět v praxi logiku *koordinace*. Společný směr různých sil v jednom projektu není vždy automatický. Je potřeba mít schopnost: definovat problém, který chceme vyřešit, vyjasnit si cíle, kterých chceme dosáhnout, zhodnotit realisticky možnosti zásahu a vlastní síly a zdroje, které máme k dispozici, čestně pojmenovat přínos, který můžeme a chceme dát.
3. Je třeba také podřídit se logice *vzájemnosti*. Dávání a přijímání není nikdy jednosměrné. Vzájemnost je uvědomění si vlastních darů i darů druhého, je to přijetí a výměna nápadů, poznatků a schopností, je to štedrá a pokorná nabídka vlastní účasti.
4. Je třeba konečně i učit se *společné odpovědnosti*. Dobrý výsledek spolupráce na poli výchovy záleží jak na přijetí primární odpovědnosti toho, kdo koordinuje projekt, tak na přijetí dalších odpovědností, které se musí týkat všech, aby se aktivně účastnili dosažení společného cíle.

Čl. 42. Role kněze v Salesiánské rodině

II. vatikánský koncil představuje kněze jako průvodce a vychovatele Božího lidu. Říká, že k ničemu nebudou ani ty nejkrásnější obřady, pokud nepovedou k výchově lidí a ke křesťanské zralosti.[\[45\]](#)

A potvrzuje to tímto tvrzením: „Kněžím jako vychovatelům ve víře náleží úkol starat se osobně nebo prostřednictvím druhých o to, aby každý věřící byl veden Duchem svatým k rozvíjení svého specifického povolání podle evangelia, k upřímné a činorodé lásce a ke svobodě, kterou nám Kristus dal“[\[46\]](#).

Salesiánský kněz je tak povolán k významné odpovědnosti v oblasti formace. Boží slovo, svátosti, zvláště eucharistie, služba jednoty a lásky představují největší poklad církve.

Když budeme parafrázovat koncilní slovo, dalo by se říci, že není možné duchovně formovat apoštolskou rodinu jakou je ta salesiánská, pokud se nezakoření ve slavení eucharistie. Z eucharistie tedy musí vycházet každá výchova směřující k duchu rodiny.[\[47\]](#)

Skupiny Salesiánské rodiny vždy zdůrazňovaly tuto formační potřebu a znovu to potvrzují v této *Chartě identity*.

SLOŽENÍ A ANIMACE SALESIÁNSKÉ RODINY

Čl. 43. Rodina, která roste

Salesiánská rodina prožila v posledních desetiletích opravdové jaro. K původním skupinám se působením Ducha svatého připojily další, které různými druhy povolání obohatily naše společenství a rozšířily salesiánské dílo.

V očích všech je zřejmé, jak se rodina rozrostla, jak se znásobila apoštolská práce v různých zemích světa a jak se rozšířilo pole působnosti ve prospěch mnoha mladých a dospělých. To nás vyzývá nejen k děkování Bohu, ale také k uvědomění si větší odpovědnosti: vždyť povolání naší rodiny je – tak jako každé jiné povolání – ve službě poslání, především pro spásu mládeže, zvláště té nejchudší a nejohroženější. [\[48\]](#)

Skupiny formálně zapsané do Salesiánské rodiny jsou následující:

1. Společnost sv. Františka Saleského (Salesiáni Dona Boska)
2. Institut Dcer Panny Marie Pomocnice
3. Sdružení salesiánů spolupracovníků
4. Sdružení Panny Marie Pomocnice
5. Sdružení bývalých žáků a bývalých žákyň Dona Boska
6. Sdružení bývalých žákyň a bývalých žáků Dcer Panny Marie Pomocnice
7. Institut Volontarií Dona Boska
8. Dcery Nejsvětějších Srdcí Ježíšova a Mariina
9. Salesiánky oblátky Nejsvětějšího Srdce Ježíšova
10. Apoštolky Svaté rodiny
11. Sestry Milosrdné lásky Ježíšovy
12. Sestry Misionářky Panny Marie Pomocnice
13. Dcery Božského Spasitele

14. Sestry služebnice Neposkvrněného Srdce Mariina
15. Sestry dospívajícího Ježíše
16. Sdružení salesiánských dam
17. Volontéři s Donem Boskem
18. Sestry katechetky Neposkvrněné Panny Marie Pomocnice
19. Dcery majestátu Panny Marie Neposkvrněné
20. Svědkové Vzkříšeného
21. Kongregace sv. Archanděla Michaela
22. Kongregace sester Vzkříšení
23. Sestry hlasatelky Páně
24. Učedníci
25. Nová píseň
26. Kongregace sester sv. Archanděla Michaela
27. Sestry Marie Pomocnice
28. Komunita poslání Dona Boska
29. Sestry majestátu Panny Marie Neposkvrněné

Čl. 44. Otevřená rodina

Salesiánská rodina, která je jedním velkým hnutím pro spásu mládeže a vyjadřuje se mnohotvárným apoštolátem v misiích, v lidovém prostředí, v oblasti sociální komunikace a v péči o povolání, je otevřená ostatním skupinám, které oficiálně zažádají hlavního představeného o uznání.

Základními kritérii pro zařazení nové skupiny do Salesiánské rodiny jsou:

1. *Účast na salesiánském povolání:* čili sdílení lidské a charismatické zkušenosti Dona Boska v nějakém významném ohledu. Don Bosco totiž zůstává pro všechny skupiny původním inspirátorem zvláštní cesty apoštolátu; a jako takový je zdrojem inspirace a styčným bodem všech skupin.
2. *Účast na salesiánském poslání pro mládež a/nebo pro lidové vrstvy.* To znamená, že každá skupina zahrne do svých specifických cílů nějaký prvek, který je typický pro salesiánské poslání, i když může být různě nasměrován.

3. *Sdílení ducha, způsobu výchovy a misijního stylu*, tj. duchovního a pedagogického dědictví Dona Boska.

4. *Život podle evangelia v salesiánském duchu*, to znamená život inspirovaný evangelními radami, které jsou cestou ke svatosti; takový život se konkretizuje zasvěcením podle příslušné řeholní kongregace nebo různými formami slibů a závazků, které definují každou skupinu.

5. *Aktivní bratrství*, které vede každou skupinu k propojení a k souladu s ostatními skupinami Salesiánské rodiny.

Čl. 45. Orientační body

V síle apoštolského a charismatického společenství nacházejí všechny skupiny Salesiánské rodiny svého otce a střed jednoty celé rodiny v hlavním představeném, nástupci Dona Boska.

Salesiáni Dona Boska jsou potom zvláštními dědici jeho charismatického bohatství, a proto mají za úkol animovat celou Salesiánskou rodinu. Oni totiž mají odpovědnost za „udržení jednoty ducha, podporování dialogu a bratrské spolupráce, která vede ke vzájemnému obohacení a větší apoštolské plodnosti“.^[49] Proto zastávají službu, která není autoritativní vládou, ale pokorným a radostným úsilím o to, abychom společně šli cestou věrnosti přijatému daru, abychom ho dokázali hlásat, sdílet a uskutečňovat.

Čl. 46. Animační struktury a chvíle setkání

Pro pravidelnou a účinnou animaci Salesiánské rodiny máme několik zásadních struktur koordinace a preferujeme zvláštní příležitosti k setkání.

Na světové, regionální, národní, provinciální a místní úrovni jednotu a animaci podporují a posilují Rady Salesiánské rodiny.

Setkání Rady na různých úrovních si klade tyto cíle:

1. Studovat osobnost Dona Boska, jeho život, pedagogiku a spiritualitu, abychom stále lépe poznávali a přijímali jeho apoštolský plán a kritéria pastorační činnosti.
2. Posilovat pocit sounáležitosti, podporovat přímé a konkrétní seznamování se mezi různými skupinami Salesiánské rodiny a u každého si vážit jeho specifické identity.
3. Navrhovat setkání a společné prožívání formace.
4. Poznávat pastorační výzvy společnosti a místní církve, do které se Salesiánská rodina začleňuje, hledat možné styčné body v pastorační činnosti jednotlivých skupin a ve společenství salesiánského poslání.
5. Snažit se iniciovat, pokud je to možné, konkrétní apoštolské činnosti, které všechny místní skupiny sdílejí.

Světová Rada se setkává jednou ročně v generálním domě salesiánů a navrhuje základní směrnice animace pro následující pastorační rok.

V jednotlivých regionech nebo provinciích se každoročně slaví *Den Salesiánské rodiny*, který je významným momentem formace a sdílení.

Na světové úrovni se každoročně slaví Dny salesiánské spirituality. Tyto dny přinášejí chvíle společenství, přemýšlení a sdílení, ve kterých se snažíme prohloubit obsah *Hesla hlavního představeného*. Tento dokument nabízí každý rok nástupce Dona Boska jako pozvání ke koordinaci a zamyšlení nad konkrétním uskutečňováním nějakého prvku salesiánské spirituality a poslání.

Čl. 47. Modlitba

*Otče a učiteli mládeže,
svatý Done Bosco,
který jsi byl citlivý k darům Ducha svatého
a jako dědictví jsi zanechal Salesiánské rodině
poklad své lásky k „malým a chudým“,
nauč nás, abychom se pro ně
každý den stávali
znamení a nositeli Boží lásky
a abychom ve své duši
pěstovali myšlení
Krista dobrého pastýře.
Vyprošuj pro všechny členy své rodiny
srdce plné dobroty,
vytrvalost v práci,
moudrost v rozhodování
odvahu být svědky smysluplné církve
a misijní velkorysost.
Vyprošuj pro nás od Pána milost,
abychom byli věrní
zvláštní smlouvě,
kterou s námi uzavřel
a dej, ať vedeni Pannou Marií Pomocnicí,
radostně jdeme
společně s mladými
po cestě, která vede k Lásce.
Amen.*

OBSAH

ÚVOD

První kapitola: Salesiánská rodina v církvi

Čl. 1. Charismatická a duchovní zkušenost Zakladatele

Čl. 2. Růst rodiny

Čl. 3. Institucionální struktura

Čl. 4. Jednota a různorodost

Čl. 5. Tajemství Nejsvětější Trojice pramenící ze společenství

Čl. 6. Ve společenství církve

Čl. 7. K novému křesťanskému humanismu

Čl. 8. Vzácný přínos ženy

Čl. 9. K novým formám solidarity

Čl. 10. Výměna darů

Čl. 11. Doma s Marií

Čl. 12. Ve vztahu s Donem Boskem

Čl. 13. Hlavní představený v Salesiánské rodině

Druhá kapitola: Poslání Salesiánské rodiny

Čl. 14. Charismatické poslání v církvi a pro církev

Čl. 15. Apoštolská rodina

Čl. 16. Poslání k mládeži, k prostým vrstvám a do misí

Čl. 17. Služba evangeliu

Čl. 18. V nových náboženských a kulturních kontextech

Čl. 19. Společenství a spolupráce v poslání

Čl. 20. Autonomie a originalita každé skupiny

Čl. 21. Apoštolská spoluzodpovědnost

Třetí kapitola: Spiritualita Salesiánské rodiny

Čl. 22. Horizonty apoštolské spirituality Salesiánské rodiny

Čl. 23. Spolupracovat s Bohem Otcem

Čl. 24. Žít Kristovým myšlením

Čl. 25. Být vnímaví k Duchu svatému

Čl. 26. Společenství a poslání v církvi

Čl. 27. Spiritualita všedních dní

Čl. 28. „Aktivní kontemplace“ Dona Boska

Čl. 29. Dynamická apoštolská láska

Čl. 30. Milost jednoty

Čl. 31. Přednostní láska k mládeži a k lidovým vrstvám

Čl. 32. Salesiánská laskavost

Čl. 33. Optimismus a radostná naděje

Čl. 34. Práce a střídmost

Čl. 35. Iniciativnost a přizpůsobivost

Čl. 36. Salesiánský duch modlitby

Čl. 37. Panna Maria Pomocnice, učitelka apoštolské spirituality

Čtvrtá kapitola: Formace ke společenství a k poslání v Salesiánské rodině

Čl. 38. Seznámení se s identitou ostatních skupin

Čl. 39. Společná formace

Čl. 40. Začlenění do rozdílných prostředí

Čl. 41. Metodologie spolupráce

Čl. 42. Role kněze v salesiánské rodině

Pátá kapitola: Složení a animace Salesiánské rodiny

Čl. 43. Rodina, která roste

Čl. 44. Otevřená rodina

Čl. 45. Orientační body

Čl. 46. Animační struktury a chvíle setkání

Čl. 47. Modlitba

[1] E. VIGANÒ, *Maria obnovuje Salesiánskou rodinu Dona Boska*, v ACG č. 289, Řím, 25. března 1978.

[2] ZGK 7.

[3] viz E. VIGANÒ, *Závěrečný proslov z Konference o animaci Salesiánské rodiny* (Řím, 1980) 56.

[4] viz ACGS 171.

[5] viz GS 22e.

[6] viz LG 12b; AA 3c.

[7] viz PC 1b.

[8] viz ACGS 159.

[9] viz LG 16; Nae 2-5.

[10] viz GS 77-93.

[11] viz MD 20, 21, 28-31; VC 57-58.

[12] viz SRS 38.

- [13] GS 75.
- [14] ChL 42b.
- [15] Stan FMA, čl. 1; viz MB X, str. 600.
- [16] viz LG 2-4; AG 2-4; UR 2.
- [17] viz LG 9b, 13ab, 17, 32; AA 2a; AG 2a, 5, 6, 10, 35-37.
- [18] viz GS 11.
- [19] viz ZGK 163.
- [20] LG 11b.
- [21] viz encyklika *Evangelii nuntiandi* Pavla VI. a encyklika *Redemptoris Missio* Jana Pavla II.
- [22] Giovanni BOSCO, *Il sistema preventivo nella educazione della gioventù*, v Pietro Braidò (ed.), *Don Bosco Educatore, scritti e testimonianze*, LAS, Řím, 1997, str. 248ss.
- [23] ChL 32.
- [24] srov. DCE 10.
- [25] viz AA 29c; GS 22e.
- [26] viz AG 4.
- [27] MB V, str. 577; Stan SDB, čl. 13.
- [28] viz MB V, str. 573.
- [29] F. RINALDI, *Conferenze e scritti* (LDC, Leumann - Turín 1990), str. 144.
- [30] Giovanni BOSCO, *Lettera a don Giuseppe Lazzero e alla comunità degli artigiani di Valdocco*, Řím, 20. ledna 1874, v *Epistolario*, vol. IV, str. 208, Francesco Motto, LAS, Řím, 2003.
- [31] Sv. František SALESKÝ, *Lettre à la Présidente Brulart*, Annecy, 18. února 1605, v *Oeuvres*, díl XIII, str. 16.
- [32] MB V, str. 367.
- [33] E. VIGANÒ, *Don Filip Rinaldi, věrný svědek a interpret „salesiánského ducha“*, v GK č. 332, Řím, 5. prosince 1989.
- [34] *Dopis Vespignanimu*, *Epistolario*, Ceria III, str. 166-167; viz také MB XIV, str. 662.
- [35] MB XIII, str. 283.
- [36] viz Stan SDB, čl. 20, 34, 92.

[37] *ibidem*, čl. 98.

[38] *ibidem*, čl. 84, 87, 92.

[39] viz *Stan FMA*, čl. 17, 18, 44, 79, 114.

[40] viz *ibidem*, čl. 4, 7, 11, 14, 37, 39, 44, 79, 71.

[41] *SPVA*, čl. 20.

[42] *Nová Pravidla ADMA*, čl. 4.

[43] viz *Stan SCG*, čl. 12.

[44] viz *Ideář DS*, čl. 14.

[45] viz *PO 6*.

[46] *ibidem*.

[47] viz *ibidem*.

[48] viz Pascual CHÁVEZ, *Salesiánská rodina včera a dnes: semeno se stalo stromem a strom lesem*, Heslo hlavního představeného, Řím, 2009.

[49] *Stan SDB*, čl. 5c.